

Plats och tid

Kommunhusets sessionssal, Herrljunga kl. 18.30-21.45

Beslutande

Ajournering kl. 19.45-20.10

Niclas Emanuelsson (C) tjug ers för
Thorbjörn Holgersson (C)
Christer Amnehammar (C) tjug ers för
Andreas Molin (C)
Johnny Carlsson (C)
Uno Sanfridsson (C)
Brita Hårsmar (C) tjug ers för Pia Bondes-
son (C)
Ingemar Kihlström (KD)
Staffan Setterberg (KD)
Lennart Ottosson (KV)
Ronnie Rexwall (KV)
Kent Johansson (KV)
Elin Alavik (L)
Håkan Körberg (L) tjug ers för Finn
Svensson (L)
Jan-Olof Brorsson (L)
Christina Abrahamsson (M)

Gunnar Andersson (M)
Andreas Johansson (M)
Göran Lindgren (M) tjug ers för Karin Carlsson (M)
Elin Hegg (MP)
Kerstin Johansson (S)
Anette Rundström (S)
Kitty Andersson (S) tjug ers för Björn Wilhelmsson
(S)
Lise-Lotte Hellstadius (S)
Tomas Svennberg (S)
Jarl Barkenfelt (S) tjug ers för Marie Frost (S)
Bert-Åke Johansson (S)
Armina Dzananovic (S) tjug ers för Kari Hellsta-
dus (S)
Mika Andersson (V) tjug ers för Lillemor Fritioff
(V)

Övriga deltagare

Marie Nordqvist, nämndsekreterare

Utses att justera

Lise-Lotte Hellstadius (S) och Ingemar Kihlström (KD)

Justerings
plats och tid

Kommunhuset 2017-11-21 kl. 15.30

Under-
skrifter

Sekreterare

Marie Nordqvist

Paragrafer §§ 117-130

Ordförande

Kent Johansson (KV) §§ 117-122, 127-130

Uno Sanfridsson (C) §§ 123-126

Justerande

Lise-Lotte Hellstadius (S)

Ingemar Kihlström (KD)

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum

2017-11-14

Datum för
anslags uppsättande

2017-11-22

Datum för
anslags nedtagande

2017-12-14

Förvaringsplats
för protokoll

Kommunhuset Herrljunga

Underskrift

Marlene Lind

Innehållsförteckning

§ 117 Allmänhetens frågestund	3
§ 118 Information från bildningsnämndens ordförande	4
§ 119 Information från revisionskollegiet.....	5
§ 120 Svar på frågor till socialnämndens ordförande.....	6
§ 121 Budget och verksamhetsplan 2018-2020.....	8
§ 122 Revidering av integrationspolicy	12
§ 123 Tillsättande av fullmäktigeberedningar.....	14
§ 124 Inrättande av samarbetsråd i Herrljunga kommun.....	16
§ 125 Inrättande av arvodesberedningar.....	19
§ 126 Inrättande av ny organisation av kommunstyrelsen i Herrljunga kommun.....	21
§ 127 Medborgarförslag om cykel och gångväg från Eggvena via Fölene till Herrljunga tätort.....	24
§ 128 Avsägelse av uppdrag som ersättare i bildningsnämnden.....	25
§ 129 Fyllnadsval som ersättare i socialnämnden.....	26
§ 130 Meddelanden	27

KF § 117

DNR KS 026/2017 910

Allmänhetens frågestund

Inga frågor har inkommit till dagens frågestund.

KF § 118

Information från bildningsnämndens ordförande

Bildningsnämndens ordförande informerar om att torsdag den 30 november invigs den nybyggda förskolan och nyrenoverade skolan i Molla. Invigningen startar kl. 13:30 och avslutas kl. 14:50 då elevernas skoldag tar slut.

Mellan kl. 17:30 och 19:00 samma dag kommer förskola och skola att hålla öppet hus för de som önskat men inte haft möjlighet att delta på invigningen tidigare på dagen.

Informationen läggs till handlingarna.

KF § 119

DNR KS 009/2017 912

Information från revisionskollegiet

Sammanfattning

Ordförande för revisorerna informerar om genomförda granskningar.

Informationen läggs till handlingarna.

KF § 120

DNR KS 101/2016 150

Svar på frågor till socialnämndens ordförande

Sammanfattning

Ärendet bordlades till kommunfullmäktiges sammanträde 2017-11-14.

Följande frågor inkom 2017-10-05 från Bert-Åke Johansson (S).

Motion - Avskaffa delade turer (DNR KS 101/2016 150)

Motion från Robert Andersson (S) inkommen 2016-03-04 där det yrkas:

*Att den normala anställningsformen i Herrljunga kommun är heltid och tillsvidareanställning med möjlighet till partiell tjänstledighet för den som önskar.

*Att arbetstiden ska vara sammanhållen.

*Att delade turer avskaffas i så stor utsträckning som möjligt.

2017-02-14 återremitterade fullmäktige ärendet för att kompletteras med en ekonomisk konsekvensanalys samt en risk-och konsekvensanalys för verksamheten. Risk-och konsekvensanalyserna ska ske i samverkan med Kommunal.

I april 2016 tecknade SKL och Kommunal ett treårigt avtal.

I avtalet sägs bland annat att: *"Centrala parter ska gemensamt arbeta för att andelen medarbetare som arbetar heltid ska öka. Målsättningen är att tillsvidareanställning på heltid ska vara det normala vid nyanställning och att redan anställda medarbetare i högre utsträckning ska arbeta heltid."*

Vidare har man också kommit överens om att: *"Lokala parter ska processa fram lokala handlingsplaner, som ska vara klara senast 2017 i syfte att andelen medarbetare som arbetar heltid ska öka. Målsättningen är att tillsvidareanställning på heltid ska vara det normala vid nyanställning och att redan anställda medarbetare i högre utsträckning ska arbeta heltid. Planen ska följas upp årligen och sträcka sig fram till 2021."*

Idag (4/9-17 kl 17:00) ligger 14 lediga tjänster som undersköterska ute på Herrljunga kommuns hemsida och INGEN av dessa är en heltidstjänst!

Detta rimmar illa med överenskommelsen och jag önskar därför svar på följande frågor.

1. Har arbetet med att ta fram en lokal handlingsplan ihop med kommunal påbörjats för att bli klar till 31/12-17?
2. Vid rekrytering av personal till vården, hur stor andel erbjuds heltidstjänst?
3. Hur många av de som har deltidstjänster inom vården har blivit erbjudna heltidstjänst respektive ökad tjänstefaktor?
4. Håller man avslutningssamtal med vårdpersonalen?

Fortsättning KF § 120

5. Har det framkommit att personal slutat på grund av att de nekats gå upp i verksamhetsgrad/begärt heltidstjänst?

Önskar få svaren skriftligt.

Socialnämndens ordförande Lennart Ottosson (KV) besvarar frågorna.

Bert-Åke Johansson (S) tackar för svaren.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Svaren på frågorna godkänns.

KF § 121
KS § 178

DNR KS 033/2017 942

Budget och verksamhetsplan 2018-2020

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade den 20 juni 2017 om Budget 2018 – 2020 omfattande resultaträkning, balansräkning, investeringsbudget, kommunbidrag samt skattesats för år 2018.

Enligt gällande ekonomistyrningsprinciper skall kommunfullmäktige i november månad fastställa Budget och verksamhetsplan för kommande tre år. Det förslag som nu presenteras överensstämmer i stort med det beslut som kommunfullmäktige beslutade om den 20 juni 2017. De förändringar som föreslås består i en uppdaterad resultat- och balansräkning avseende prognos 2017, reviderade kommunbidrag där den centralt avsatta potten för lönerrevidering fördelats ut till nämnderna avseende januari-mars. Budgetförslaget innehåller även Budget och verksamhetsplan 2018 – 2020 för styrelse och nämnder.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2017-10-06

Kommunfullmäktige §71/2017-06-20 inkl. bilaga

Budget och verksamhetsplan 2018 – 2020 omfattande:

- Förvaltningsberättelse
- Resultaträkning
- Balansräkning
- Investeringsbudget
- Kommunbidrag
- Nämndernas och styrelsens budget och verksamhetsplan för perioden

(bilaga 1, KS § 178/2017-10-23)

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige;

- fastställa Budget och verksamhetsplan för 2018-2020.
- fastställa den kommunala skattesatsen för 2018 till 21,94 kronor.
- uppdra åt styrelse och nämnder att lämna information om fördelat kommunbidrag till kommunfullmäktiges vid dess första sammanträde 2018.

Christina Abrahamsson (M) föreslår följande ändring i investeringsbudgeten;

Till Budget 2018 tillförs 200 tkr till förstudie för Od skola/förskola

Till Budget 2018 tillförs 300 tkr till förstudie för Altorpskolan

Summan 200 000:- tas från Budget 2019, 4 miljoner minskar till 3800 tkr.

Summan 300 000:- tas från Budget 2020, 20 miljoner minskas till 19 700 tkr.

Björn Wilhelmssons (S) föreslår att kommunstyrelsen antar det budgetförslag som föreslogs av socialdemokraterna, liberalerna och miljöpartiet på kommunfullmäktiges sammanträde 2017-06-20, § 71.

Fortsättning KF § 121
Fortsättning KS § 178

Elin Hegg (MP) bifaller Björn Wilhelmssons (S) förslag.

Christina Glad (KV) bifaller Christina Abrahamssons (M) förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förvaltningens förslag mot Björn Wilhelmssons (S) förslag och finner att kommunstyrelsen bifaller förvaltningens förslag.

Omröstning.

Ordföranden ställer följande förslagsordning

Ja – i enlighet med förvaltningens förslag.

Nej – i enlighet med Björn Wilhelmssons (S) förslag.

Med 6 ja-röster mot 5 nej-röster beslutar kommunstyrelsen i enlighet med förvaltningens förslag (omröstningsbilaga 1, KS § 178/2017-10-23).

Ordföranden frågar därefter om kommunstyrelsens bifaller Christina Abrahamssons (M) ändringsförslag och finner att så sker.

Omröstning.

Ordföranden ställer följande förslagsordning

Ja – bifall till Christina Abrahamssons (M) ändringsförslag.

Nej – avslag för Christina Abrahamssons (M) ändringsförslag.

Med 6 ja-röster mot 5 nej-röster beslutar kommunstyrelsen i enlighet med Christina Abrahamssons (M) förslag (omröstningsbilaga 1, KS § 178/2017-10-23).

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktige fastställer Budget och verksamhetsplan för 2018-2020 med följande ändringar:
Till Budget 2018 tillförs 200 tkr till förstudie för Od skola/förskola
Till Budget 2018 tillförs 300 tkr till förstudie för Altorpskolan
Summan 200 000:- tas från Budget 2019, 4 miljoner minskar till 3800 tkr.
Summan 300 000:- tas från Budget 2020, 20 miljoner minskas till 19 700 tkr.
2. Kommunfullmäktige fastställer den kommunala skattesatsen för 2018 till 21:94 kronor.
3. Kommunfullmäktige uppdrar åt styrelse och nämnder att lämna information om fördelat kommunbidrag till kommunfullmäktige vid dess första sammanträde 2018.

Reservation

Socialdemokraterna, Liberalerna och Miljöpartiet reserverar sig till förmån för Björn Wilhelmssons (S) förslag.

Fortsättning KF § 121

I kommunfullmäktige föredrar Johnny Carlsson (C) kommunstyrelsen förslag till budget samt föreslår följande ändring:

Anette Rundström (S) föredrar budgetförslag från S, L och MP och föreslår att kommunfullmäktige antar detsamma.

Kent Johansson (KV) föreslår att ärendet bordläggs.

Ingemar Kihlström (KD) avslår Kent Johanssons (KV) förslag att ärendet bordläggs.

Ordföranden frågar om ärendet ska bordläggas och finner att ärendet ska avgöras idag.

Ingemar Kihlström (KD) och Gunnar Andersson (M) bifaller kommunstyrelsens förslag till budget.

Elin Alavik (L) och Elin Hegg (MP) bifaller budgetförslag från S, L och MP.

Ronnie Rexwall (KV) föreslår att valnämnden tillförs 150 tkr och att summan tas från de odefinierade medlen för politiska justeringar inom kommunbidraget.

Johnny Carlsson (C) föreslår att de resterande odefinierade medlen för politiska justeringar inom kommunbidraget överförs till kommunstyrelsen.

Ordföranden ställer kommunstyrelsen förslag till budget mot budgetförslag från S, L och MP och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Omröstning

Ordföranden ställer följande förslagsordning

Ja – i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Nej – i enlighet med budgetförslag från S, L och MP.

Med 14 ja-röster mot 14 nej-röster där ordföranden har utslagsröst beslutar kommunfullmäktige i enlighet med kommunstyrelsens förslag (omröstningsbilaga 1, KF § 121/2017-11-14).

Ordföranden frågar därefter om Ronnie Rexwalls (KV) ändringsförslag att valnämnden tillförs 150 tkr och att summan tas från de odefinierade medlen för politiska justeringar inom kommunbidraget antas och finner att så sker.

Ordföranden frågar därefter om Jonny Carlssons (C) ändringsförslag att de resterande odefinierade medlen för politiska justeringar inom kommunbidraget överförs till kommunstyrelsen antas och finner att så sker.

Fortsättning KF § 121

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Kommunfullmäktige fastställer Budget och verksamhetsplan för 2018-2020 med följande ändringar:
Till Budget 2018 tillförs 200 tkr till förstudie för Od skola/förskola
Till Budget 2018 tillförs 300 tkr till förstudie för Altorpskolan
Summan 200 000:- tas från Budget 2019, 4 miljoner minskar till 3800 tkr.
Summan 300 000:- tas från Budget 2020, 20 miljoner minskas till 19 700 tkr.
Valnämnden tillförs 150 tkr. Summan tas från de odefinierade medlen för politiska justeringar inom kommunbidraget antas.
De resterande odefinierade medlen för politiska justeringar inom kommunbidraget överförs till kommunstyrelsen.
2. Kommunfullmäktige fastställer den kommunala skattesatsen för 2018 till 21:94 kronor.
3. Kommunfullmäktige uppdrar åt styrelse och nämnder att lämna information om fördelat kommunbidrag till kommunfullmäktige vid dess första sammanträde 2018.

Reservation

Socialdemokraterna, Liberalerna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet reserverar sig till förmån för budgetförslag från S, L och MP.

NÄRVARO/OMRÖSTNINGSLISTA KOMMUNFULLMÄKTIGE

1

Omröstning

LEDAMÖTER	NÄRVARO		Omröstning § 121 Budget 2018- 2020											
	TJG	§	JA	NEJ	AV- STÄR									
C														
Thorbjörn Holgersson														
Andreas Molin														
Johnny Carlsson	x		x											
Uno Sanfridsson	x		x											
Pia Bondesson														
Ersättare:														
Christer Amnehammar	x		x											
Niclas Emanuelsson	x		x											
Brita Hårsmar	x		x											
KD														
Ingemar Kihlström	x		x											
Staffan Setterberg	x		x											
Ersättare:														
Åke Henningsson														
Ove Severin														
KV														
Lennart Ottosson	x		x											
Ronnie Rexwall	x		x											
Ersättare:														
Gun Carlsson														
Börje Aronsson														
L														
Finn Svensson														
Elin Alavik	x			x										
Jan-Olof Brorsson	x			x										
Ersättare:														
Inger Gustavsson														
Håkan Körberg	x			x										
Summa denna sida			9	3										

Handwritten signatures and initials at the bottom of the page.

	NÄRVARO		Omröstning § 121 Budget 2018- 2020											
LEDAMÖTER	TJG	§	JA	NEJ	AV- STÅR									
MP														
Elin Hegg	x			x										
Ersättare:														
Kjell Johansson														
Börje Lundgren														
M														
Christina Abrahamsson	x		x											
Gunnar Andersson	x		x											
Andreas Johansson	x		x											
Karin Carlsson														
Ersättare:														
Göran Elfving														
Göran Lindgren	x		x											
S														
Kerstin Johansson	x			x										
Anette Rundström	x			x										
Björn Wilhelmsson														
Lise-Lotte Hellstadius	x			x										
Tomas Svennberg	x			x										
Marie Frost														
Bert-Åke Johansson	x			x										
Kari Hellstadius														
Jan Bengtsson	x			x										
Ersättare:														
Armina Dzananovic	x			x										
Kurt Hallberg														
Kitty Andersson	x			x										
Jarl Barkenfelt	x			x										
Linnéa Johansson														
Summa denna sida			4	10										

22/8 dthh /ll

NÄRVARO/OMRÖSTNINGSLISTA KOMMUNFULLMÄKTIGE

3

LEDAMÖTER	NÄRVARO		Omöstning § 121 Budget 2018- 2020											
	TJG	§	JA	NEJ	AV- STÄR									
SD														
Alexandra Ekman														
Maria Hjalmarson (-)														
Tony Niva (-)														
Ersättare:														
Anders Wall														
Christer Ahlgren														
V														
Lillemor Fritioff														
Ersättare:														
Mika Andersson	x			x										
Magnus Jonsson														
Ordförande														
Kent Johansson (KV)	x		x											
Summa denna sida			1	1										
Totalt samtliga sidor			14	14										

Handwritten signatures and marks at the bottom of the page.

KF § 122

DNR KS 284/2016 761

KS § 181

Revidering av integrationspolicy

Sammanfattning

I den nuvarande Herrljunga kommuns Policy för ett integrerat samhälle, som antogs av kommunfullmäktige 2014-05-13, finns ett beslut att kommunstyrelsen ansvarar för att senast 2017 redovisa till kommunfullmäktige en uppföljning av handlingsplanen och ett förslag till reviderad policy.

Syften med policyn är att:

- utifrån politikens viljeinriktning föreslå konkreta åtgärder som främjar integrationen för den enskilde genom en bra samverkan med berörda part aktörer.
- nå systematisk kvalitetssäkring och uppföljning av integrationsarbetet hos förvaltningar och kommunala bolag.

De ändringar som gjorts i det reviderade dokumentet är:

- rubriksättningen har ändrats från Herrljunga kommuns Policy för ett integrerat samhälle till Integrationspolicy. Anledningen till detta är att det tidigare dokumentet ofta benämns Integrationspolicy.
- ett nytt integrationspolitiskt mål; Varje nämnd ska för sin verksamhet ta fram 1-2 mål utifrån inriktningsmålet Herrljunga kommun har en tydlig VI-känsla! och det prioriterade målet "Förbättra integrationsarbetet med positiva effekter på samhällsutveckling genom medverkan och delaktighet av anställda och medborgare".
- i den reviderade policyn är det inte kopplat en handlingsplan som i den gamla. Anledning; det nya integrationspolitiska målet samt det prioriterade målet ska ersätta handlingsplanen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2017-09-19

Reviderad version av Herrljunga kommuns Policy för ett integrerat samhälle (bilaga 1, KS § 181/2017-10-23)

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen godkänner reviderad version av Herrljunga kommuns Policy för ett integrerat samhälle och föreslår kommunfullmäktige att göra detsamma.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunstyrelsen godkänner reviderad version av Herrljunga kommuns Policy för ett integrerat samhälle och föreslår kommunfullmäktige att göra detsamma.

Fortsättning KF § 122

I kommunfullmäktige föreslår Lennart Ottossons (KV) att följande punkt stryks:

- ett nytt integrationspolitiskt mål; Varje nämnd ska för sin verksamhet ta fram 1-2 mål utifrån inriktningsmålet Herrljunga kommun har en tydlig VI-känsla! och det prioriterade målet "Förbättra integrationsarbetet med positiva effekter på samhällsutveckling genom medverkan och delaktighet av anställda och medborgare".

Ordföranden frågar om kommunstyrelsens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Ordföranden frågar om Lennart Ottossons (KV) ändringsförslag antas och finner att förslaget avslås.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Kommunfullmäktige godkänner reviderad version av Herrljunga kommuns Policy för ett integrerat samhälle.

KF § 123
KS § 157

DNR KS 193/2017 901

Tillsättande av fullmäktigeberedningar

Sammanfattning

Demokratiberedning 2016-2017 har fullgjort sitt uppdrag, att utifrån den nya kommunallagen "En kommunallag för Framtiden", SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022. Beredningens arbete har resulterat i ett antal förslag vilka nu är föremål för sedvanlig politisk behandling. Demokratiberedning 2016-2017 har arbetat fram ett förslag gällande processen vid tillsättande av fullmäktigeberedningar.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet daterad, 2017-09-18
Demokratiberedning 2016-2017 förslag; Tillsättande av fullmäktigeberedningar

Förslag till beslut

Demokratiberedningens förslag:

- Fullmäktiges presidium ansvarar, efter behandling i Samarbetsrådet, för framtagandet av uppdragsbeskrivning och formulering av mandat för fullmäktigeberedningar.
- Fullmäktiges arbetsordning, samt övriga dokument som påverkas av förändringen, ses över för att anpassas till demokratiberedningens förslag.
- Beslutet gäller från 2018-11-01.

Kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut:

- Demokratiberedning 2016-2017 förslag om *Tillsättande av fullmäktigeberedningar* sänds ut på remiss till samtliga partigrupper i Herrljunga kommun.
- Remissvar avges senast 2017-11-30.

Gunnar Andersson (M) föreslår att ärendet går vidare direkt till fullmäktige och går enligt demokratiberedningens förslag.

Ronnie Rexwall (KV) bifaller Gunnar Anderssons (M) förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen bifaller Gunnar Anderssons (M) förslag.

Kommunstyrelsens beslut

1. Ärendet går vidare direkt till fullmäktige och går enligt demokratiberedningens förslag.

Fortsättning KF § 123

I kommunfullmäktige bifaller Kent Johansson (KV), Gunnar Andersson (M), Lennart Ottosson (KV), Ronnie Rexwall (KV) och Mika Andersson (V) demokratiberedningens förslag till beslut.

Elin Hegg (MP) föreslår följande ändring i demokratiberedningens förslag:
I beslutspunkt 1 stryks "*efter behandling i Samarbetsrådet*"

Ingemar Kihlström (KD) föreslår att ärendet återremitteras till kommunfullmäktiges presidium för att ärendet ska hanteras i rätt ordning.

Johnny Carlsson (C) och Elin Alavik (L) bifaller Ingemar Kihlströms (KD) förslag att återremittera ärendet.

Ordföranden frågar om ärendet ska återremitteras eller avgöras idag och finner att ärendet ska återremitteras.

Omröstning.

Ordföranden ställer följande förslagsordning

Ja - ärendet återremitteras till kommunfullmäktiges presidium för att ärendet ska hanteras i rätt ordning.

Nej – ärendet ska avgöras idag.

Med 17 ja-röster mot 11 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att återremittera ärendet till kommunfullmäktiges presidium för att ärendet ska hanteras i rätt ordning. (omröstningsbilaga 1, KF § 123/2017-11-14).

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet återremitteras till kommunfullmäktiges presidium för att ärendet ska hanteras i rätt ordning.

NÄRVARO/OMRÖSTNINGSLISTA KOMMUNFULLMÄKTIGE

1

Omröstning

LEDAMÖTER	NÄRVARO		Omröstning § 123 Fullmäktige- beredningar			Omröstning § 124 Samarbetsråd			Omröstning § 126 KS organisation					
	TJG	§	JA	NEJ	AV- STÄR	JA	NEJ	AV- STÄR	JA	NEJ	AV- STÄR			
C														
Thorbjörn Holgersson														
Andreas Molin														
Johnny Carlsson	x		x			x			x					
Pia Bondesson														
Ersättare:														
Christer Amnehammar	x		x			x			x					
Niclas Emanuelsson	x		x			x			x					
Brita Hårsmar	x		x			x			x					
KD														
Ingemar Kihlström	x		x			x			x					
Staffan Setterberg	x		x			x			x					
Ersättare:														
Åke Henningsson														
Ove Severin														
KV														
Lennart Ottosson	x			x		x			x					
Ronnie Rexwall	x			x			x		x					
Kent Johansson (KV)	X			x		x			x					
Ersättare:														
Gun Carlsson														
Börje Aronsson														
L														
Finn Svensson														
Elin Alavik	x		x				x			x				
Jan-Olof Brorsson	x			x			x			x				
Ersättare:														
Inger Gustavsson														
Håkan Körberg	x		x				x			x				
Summa denna sida			8	4		8	4		9	3				

doff *U* *LS*

NÄRVARO/OMRÖSTNINGSLISTA KOMMUNFULLMÄKTIGE

2

LEDAMÖTER	NÄRVARO		Omröstning § 123 Fullmäktige- beredningar			Omröstning § 124 Samarbetsråd			Omröstning § 126 KS organisation					
	TJG	§	JA	NEJ	AV- STÅR	JA	NEJ	AV- STÅR	JA	NEJ	AV- STÅR			
MP														
Elin Hegg	x			x			x			x				
Ersättare:														
Kjell Johansson														
Börje Lundgren														
M														
Christina Abrahamsson	x			x		x			x					
Gunnar Andersson	x			x		x			x					
Andreas Johansson	x			x		x			x					
Karin Carlsson														
Ersättare:														
Göran Elfving														
Göran Lindgren	x			x		x			x					
S														
Kerstin Johansson	x			x			x			x				
Anette Rundström	x		x				x			x				
Björn Wilhelmsson														
Lise-Lotte Hellstadius	x		x				x			x				
Tomas Svennberg	x		x				x			x				
Marie Frost														
Bert-Åke Johansson	x		x				x			x				
Kari Hellstadius														
Jan Bengtsson	x		x				x			x				
Ersättare:														
Armina Dzananovic	x		x				x			x				
Kurt Hallberg														
Kitty Andersson	x		x				x			x				
Jarl Barkenfelt	x		x				x			x				
Linnéa Johansson														
Summa denna sida			8	6		4	10		4	10				

NÄRVARO/OMRÖSTNINGSLISTA KOMMUNFULLMÄKTIGE

3

LEDAMÖTER	NÄRVARO		Omöstning § 123 Fullmäktige- beredningar			Omöstning § 124 Samarbetsråd			Omöstning § 126 KS organisation					
	TJG	§	JA	NEJ	AV- STÄR	JA	NEJ	AV- STÄR	JA	NEJ	AV- STÄR			
SD														
Alexandra Ekman														
Maria Hjalmarson (-)														
Tony Niva (-)														
Ersättare:														
Anders Wall														
Christer Ahlgren														
V														
Lillemor Fritioff														
Ersättare:														
Mika Andersson	x			x		x			x					
Magnus Jonsson														
Ordförande														
Uno Sanfridsson (C)	x		x			x			x					
Summa denna sida			1	1		2	0		2	0				
Totalt samtliga sidor			17	11		14	14		15	13				

Handwritten signatures and initials in blue ink.

KF § 124

DNR KS 192/2017 901

KS § 159

Inrättande av samarbetsråd i Herrljunga kommun

Sammanfattning

Demokratiberedning 2016-2017 har fullgjort sitt uppdrag, att utifrån den nya kommunallagen "En kommunallag för Framtiden", SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022. Beredningens arbete har resulterat i ett antal förslag vilka nu är föremål för sedvanlig politisk behandling.

Demokratiberedning 2016-2017 har arbetat fram ett förslag gällande inrättande av ett samarbetsråd i Herrljunga kommun, bestående av fullmäktiges presidium och kommunstyrelsens presidium. Med syftet att öka kontaktytorna mellan kommunfullmäktige och kommunstyrelse föreslår beredningen en formalisering av kontakterna mellan presidierna för kommunfullmäktige och kommunstyrelse. I en tid av ökade krav på följsamhet och förändringar i samhället, är det nödvändigt att kommunens politiska ledning samverkar och söker lösningar där de kan finnas.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet daterad 2017-09-18

Demokratiberedning 2016-2017 förslag; Inrättande av samarbetsråd i Herrljunga kommun

Förslag till beslut

Demokratiberedningens förslag till beslut:

Demokratiberedning 2016-2017 föreslår fullmäktige besluta att:

- Samarbetsråd inrättas bestående av fullmäktiges och kommunstyrelsens presidium.
- Kommunfullmäktiges ordförande är tillika Samarbetsrådets ordförande.
- Kommunfullmäktiges bäge vice ordföranden är tillika Samarbetsrådet vice ordföranden.
- Samarbetsrådets sammanträden ingår i den kommunala mötesplaneringen, därtill träffas rådet när så rådet anser nödvändigt.
- Fullmäktiges arbetsordning och styrelsens reglemente, samt övriga dokument som påverkas av förändringen, ses över för att anpassas till demokratiberedningens förslag.
- Beslutet gäller från 2018-11-01.

Kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut:

- Demokratiberedning 2016-2017 förslag om *Inrättande av samarbetsråd i Herrljunga kommun* sänds ut på remiss till samtliga partigrupper i Herrljunga kommun.
- Remissvar avges senast 2017-11-30.

Fortsättning KF § 124

Fortsättning KS § 159

Ronnie Rexwall (KV) föreslår att demokratiberedningens förslag ska ligga till grund för beslutet.

Gunnar Andersson (M) bifaller Ronnie Rexwalls (KV) förslag.

Björn Wilhelmsson (S) föreslår att bägge förslagen avslås.

Elin Alavik (L) bifaller Björn Wilhelmssons (S) förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med Björn Wilhelmssons (S) förslag.

Omröstning.

Ordföranden ställer följande förslagsordning:

Ja – bifall för Björn Wilhelmssons (S) förslag

Nej – avslag för Björn Wilhelmssons (S) förslag

Med 7 ja-röster mot 4 nej-röster beslutar kommunstyrelsen att avslå demokratiberedningens och kommunstyrelsens ordförandes förslag (röstningsbilaga 1, KS §159/2017-09-25).

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Demokratiberedningens och kommunstyrelsens ordförandes förslag avslås.

I kommunfullmäktige föreslår Ingemar Kihlström (KD) att ärendet återremitteras till kommunfullmäktiges presidium för att ärendet ska hanteras i rätt ordning.

Elin Alavik (L), Elin Hegg (MP) och Anette Rundström (S) föreslår att demokratiberedningens förslag avslås.

Johnny Carlsson (C) bifaller Ingemar Kihlström (KD) förslag att återremittera ärendet.

Ordföranden frågar om ärendet ska återremitteras eller om ärendet ska avgöras idag och finner att ärendet ska återremitteras.

Omröstning

Ordföranden ställer följande förslagsordning

Ja - ärendet återremitteras till kommunfullmäktiges presidium för att ärendet ska hanteras i rätt ordning.

Nej – ärendet ska avgöras idag.

Fortsättning § 124

Med 14 ja-röster mot 14 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att återremittera ärendet till kommunfullmäktiges presidium för att ärendet ska hanteras i rätt ordning. (omröstningsbilaga 1, KF § 124/2017-11-14).

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet återremitteras till kommunfullmäktiges presidium för att ärendet ska hanteras i rätt ordning.

KF § 125
KS § 155

DNR KS 194/2017 901

Inrättande av arvodesberedningar

Sammanfattning

Demokratiberedning 2016-2017 har fullgjort sitt uppdrag, att utifrån den nya kommunallagen "En kommunallag för Framtiden", SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022. Beredningens arbete har resulterat i ett antal förslag vilka nu är föremål för sedvanlig politisk behandling.

Demokratiberedning 2016-2017 har arbetat fram ett förslag gällande inrättande av en arvodesberedning. Beredningen har inte tagit ställning till hur beredningens förslag påverkar den politiska arvoderingen utan anser att en Arvodesberedning bör tillsättas. Förutom arvoderingen i kommunstyrelsen bör även övriga presidiers arvoden ses över och eventuellt justeras med tonvikt på arbetsinsats och förändring som föranleds av den nya kommunallagen.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet daterad, 2017-09-18

Demokratiberedning 2016-2017 förslag; Inrättande av arvodesberedning

Förslag till beslut

Demokratiberedningens förslag:

- Tillsätta en arvodesberedning bestående av 5 ledamöter.
- Arvodesberedningen ska genomföra en översyn av arvodesreglementet för förtroendevalda.
- Förslag till beslut om arvodesreglementet lämnas till fullmäktige senast februari 2018.

Kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut:

- Demokratiberedning 2016-2017 förslag om inrättande av arvodesberedning sänds ut på remiss till samtliga partigrupper i Herrljunga kommun.
- Remissvar avges senast 2017-11-30.

Gunnar Andersson (M) föreslår att ärendet från demokratiberedningen överlämnas till kommunfullmäktige för vidare diskussion i fullmäktige.

Ronnie Rexwall (KV) och Elin Hegg (MP) bifaller Gunnar Anderssons (M) förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsens bifaller Gunnar Anderssons (M) förslag.

Fortsättning KF § 125

Fortsättning KS § 155

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Demokratiberedningens förslag (nedan) överlämnas för diskussion i fullmäktige;
2. Tillsätta en arvodesberedning bestående av 5 ledamöter.
3. Arvodesberedningen ska genomföra en översyn av arvodesreglementet för förtroendevalda.
4. Förslag till beslut om arvodesreglementet lämnas till fullmäktige senast februari 2018.

I kommunfullmäktige föreslår Johnny Carlsson (C) att ärendet bordläggs.

Ordföranden frågar om ärendet ska avgöras idag eller om ärendet ska bordläggas och finner att kommunfullmäktige bordlägger ärendet.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet bordläggs.

KF § 126
KS § 158

DNR KS 191/2017 901

Inrättande av ny organisation av kommunstyrelsen i Herrljunga kommun

Sammanfattning

Demokratiberedning 2016-2017 har fullgjort sitt uppdrag, att utifrån den nya kommunallagen "En kommunallag för Framtiden", SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022. Beredningens arbete har resulterat i ett antal förslag vilka nu är föremål för sedvanlig politisk behandling.

Under nuvarande mandatperiod har önskemål om att ändra i organisationen av kommunstyrelsen med syfte att säkerställa ökad insyn från oppositionen framkommit. Nuvarande situation med både ordförande och vice ordförande från samma politiska block stoppar den insyn som deltagande i presidiet ger. För att underlätta för oppositionspartierna att få ökad insyn i ärenden och kunna påverka vid beredningar inrättade kommunstyrelsen ett beredande AU där, förutom presidiet, även oppositionen är representerad. Önskemål om en permanent lösning bestående av ordförande och 2 vice ordförande har framförts.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet daterad 2017-09-18

Demokratiberedning 2016-2017 förslag; Inrättande av ny organisation av kommunstyrelsen i Herrljunga kommun

Förslag till beslut

Demokratiberedningens och kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen ska bestå av 11 ledamöter och 11 ersättare. Av ledamöterna väljs ordförande och en första vice ordförande och en andra vice ordförande tillika oppositionsråd. Ordförande och förste vice ordförande väljs ur majoriteten medan andre vice ordförande väljs ur oppositionen. Kommunstyrelsens ordförande är kommunalråd på heltid. Förste vice ordförande skall vara kommunalråd med uppdrag motsvarande 10% av heltid. Styrelsens andra vice ordförande skall vara oppositionsråd med uppdrag motsvarande 50% av heltid.
- Reglementet för kommunstyrelsen, styrelsens arbetsutskott, styrelsens delegationsordning, samt övriga dokument som påverkas av förändringen, ses över för att anpassas till demokratiberedningens förslag om organisationsändring.
- Beslutet gäller från 2018-11-01.

Elin Alavik (L) bifaller förslaget med följande ändring;

- Andra vice skall vara oppositionsråd med uppdrag motsvarande 60% av heltid.

Elin Hegg (MP) och Björn Wilhelmsson (S) bifaller Elin Alaviks (L) förslag.

Fortsättning KF § 126

Fortsättning KS § 158

Anette Rundström bifaller förslaget tillsammans med Elin Alaviks (L) förslag men föreslår följande ändring; Organisationsförändringen träder ikraft 2019-01-01.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut antas och finner att så sker.

Ordföranden frågar om Elin Alaviks (L) förslag antas eller avslås och finner att det avslås.

Omröstning.

Ordföranden ställer följande förslagsordning:

Ja – avslag för Elin Alaviks (L) förslag

Nej – bifall för Elin Alaviks (L) förslag

Med 6-ja röster mot 5 nej-röster beslutar kommunstyrelsen att avslå Elin Alaviks (L) förslag (röstningsbilaga 1, KS §158/2017-09-25).

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen bifaller Anette Rundströms (S) förslag och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunstyrelsen ska bestå av 11 ledamöter och 11 ersättare. Av ledamöterna väljs ordförande och en första vice ordförande och en andra vice ordförande tillika oppositionsråd. Ordförande och förste vice ordförande väljs ur majoriteten medan andre vice ordförande väljs ur oppositionen. Kommunstyrelsens ordförande är kommunalråd på heltid. Förste vice ordförande skall vara kommunalråd med uppdrag motsvarande 10% av heltid. Styrelsens andra vice ordförande skall vara oppositionsråd med uppdrag motsvarande 50% av heltid.
2. Reglementet för kommunstyrelsen, styrelsens arbetsutskott, styrelsens delegationsordning, samt övriga dokument som påverkas av förändringen, ses över för att anpassas till demokratiberedningens förslag om organisationsändring.
3. Beslutet gäller från 2019-01-01.

I kommunfullmäktige bifaller Elin Alavik (L) förslaget med följande ändring;

- Andra vice skall vara oppositionsråd med uppdrag motsvarande 60% av heltid.

Johnny Carlsson (C) föreslår att ärendet bordläggs.

Elin Hegg (MP) och Anette Rundström (S) bifaller Elin Alaviks (L) ändringsförslag.

Fortsättning KF § 126

Gunnar Andersson (M) och Ingemar Kihlström (KD) bifaller Johnny Carlssons (C) förslag om bordläggning.

Ordföranden frågar om ärendet ska avgöras idag eller om ärendet ska bordläggas och finner att kommunfullmäktige bordlägger ärendet.

Omröstning

Ja – Ärendet bordläggs

Nej – Ärendet avgörs idag

Med 15 ja-röster mot 13 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att ärendet bordläggs (omröstningsbilaga 1, KF § 126/2017-11-14).

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet bordläggs.

KF § 127

DNR KS 220/2017 351

Medborgarförslag om cykel och gångväg från Eggvena via Fölene till Herrljunga tätort**Sammanfattning**

Följande medborgarförslag inkom 2017-10-16 från Ronny Norrman, Herrljunga;

"Som Eggvenabo så vill jag också kunna ta mig fram på cykel på ett säkert sätt, precis som de i Hudene, Remmenedal.

Landsväg 1927 används inte enbart av boende i Eggvena eller Fölene. Utan att det är många som använder den för att komma till E20.

Samt att det är många fordon som kommer ifrån E20 som skall till arbetsplatser i Herrljunga tätort.

Eggvena uppfyller kriterierna som nämns i Cykelstrategin. Eggvena växer, allt mer personer har ett miljötänk.

Vi vill kunna ta oss till Herrljunga tätort gående/cyklade på ett säkert sätt året runt.

Så mitt förslag är följande:

Att en cykelväg från Eggvena Skola till befintlig cykel/gångväg vid väg 1921 byggs utefter den redan befintliga landsväg 1927.

Förslag till finansiering är att Tekniska nämnden budgeterar i 2018 års investeringsbudget samt söker pengar från Trafikverket o VGR."

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om medborgarförslaget överlämnas till tekniska nämnden för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet överlämnas till tekniska nämnden för beredning.

KF § 128

DNR KS 001/2017 111

Avsägelse av uppdrag som ersättare i bildningsnämnden

Sammanfattning

Simon Paulsson (S), [REDACTED] Herrljunga, har i skrivelse 2017-11-10 begärt entledigande från sitt uppdrag som ersättare i bildningsnämnden med omedelbar verkan.

Beslutsgång

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om Simon Paulssons (S) begäran om entledigande som ersättare i bildningsnämnden godkänns och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Simon Paulssons (S), [REDACTED] Herrljunga begäran om entledigande från uppdraget som ersättare i bildningsnämnden godkänns.

KF § 129

DNR KS 001/2017 111

Fyllnadsval som ersättare i socialnämnden

Sammanfattning

Kommunfullmäktige behöver välja en ersättare i socialnämnden för resterande del av mandatperioden.

Förslag till beslut

Anette Rundström (S) föreslår att Kari Hellstadius (S), [REDACTED] Herrljunga väljs till ersättare i socialnämnden.

Beslutsgång

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om Kari Hellstadius (S) väljs till ny ersättare i socialnämnden för resterande del av mandatperioden och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Kari Hellstadius (S), [REDACTED] Herrljunga väljs till ersättare i socialnämnden för resterande del av mandatperioden.

KF § 130

Meddelanden

Följande meddelanden redovisades vid sammanträdet

<i>Nr</i>	<i>Meddelanden</i>	<i>DNR</i>
1	Revisionsrapport – Projektstyrning i Boråsregionen Sjuhärads samordningsförbund	KS 003/2017 992
2	Granskning internkontroll i lönehantering	KS 226/2017 910

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Meddelandet läggs till handlingarna.

DIARIENUMMER: KS 33/2017

FASTSTÄLLD/INSTANS: Kommunfullmäktige

VERSION:1

SENAST REVIDERAD:

GILTIG TILL: Tills vidare

DOKUMENTANSVAR: Ekonomichef

Budget och verksamhets- plan 2018-2020

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

§ KS 2017/11

Inledning

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Den positiva trenden för en kommun som vill växa håller i sig. Prognosen för en fortsatt ökad befolkningsutveckling ser ut att fortsätta! Enligt SKL:s prognos kommer skatteunderlaget att växa kraftfullt under de närmaste åren. Den starka tillväxten ger oss bra förutsättningar att investera i nödvändiga byggnader för våra verksamheter inom både bildnings- och socialnämndens ansvarsområden. Herrljunga kommun har nu en stabil ekonomi med god kontroll över utgifterna där våra nämnder håller sina kostnader inom angiven budgetram. En fortsatt kontroll av våra utgifter är en absolut nödvändighet för att inte hamna i tidigare års underskott med följande krav på sparåtgärder med allt som detta innebär. Den ekonomiska plattformen finns och den vill vi fortsätta utveckla och stabilisera. Bildningsnämnden har många utmaningar, så även inför budget 2018. En av utmaningarna är att ta hand om den stora ökningen av barn som kräver förskoleplatser. Att det föds många barn är mycket glädjande för en kommun som vill växa! En av utmaningarna är att i tid ta fram bra lokaler som är anpassade till förskoleverksamhet till en rimlig kostnad och i lagom takt.

Vi behöver investera för framtiden! Kommande höga investeringsnivåer kommer att påverka driftsbudgeten kommande år, främst inom bildningsnämndens ansvarsområde. Investeringsnivån ligger även fortsättningsvis på en nivå som är dubbelt så hög mot den nivå vi bör ligga på för att klara av att hålla det av fullmäktige antagna målet med en självfinansieringsgrad på 100 procent. Den totala investeringsnivån för 2018 landar på 67,4 miljoner kronor. I den summan ligger ett belopp på 4,6 miljoner kronor för VA-anslutningar. Ska vi även kommande år vara en attraktiv kommun krävs det en högre investeringstakt för att garantera tillgången på bland annat förskoleplatser och äldreboenden. Investeringstakten måste dock anpassas till en nivå som inte framkallar ett behov av framtida skattehöjningar. För att möjliggöra fortsatt höga investeringsnivåer är kravet på goda resultat en nödvändighet även kommande år. För 2018 är resultatnivån satt till 2,2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Asfaltering och underhåll av våra gator, hantering av snöröjning och halkbekämpning både inom våra tätorter och inte minst snöröjning på landsbygden måste fungera. Vi vill ha en hög servicenivå oavsett var man bor. Detaljplanearbetet har fortsatt hög prioritet för att möjliggöra en ökad byggnation av de bostäder som vi så väl behöver. Nya områden, Horsby etapp 2, planeras för byggnation där en pågående arkeologisk utredning ligger närmast i tiden.

Altorskolans renovering ryms inom posten reinvesteringar fastigheter under tekniska nämnden. Det akuta problemet med en ventilation som inte uppfyller dagens krav på luftombyte är ett pågående projekt som ska vara färdigställt våren 2018.

Låt oss tillsammans fortsätta att utveckla vår kommun i samma positiva anda som nu råder. Enade är vi starka i en attraktiv kommun med stark framtidstro och stora utvecklingsmöjligheter.

Johnny Carlsson(C)
Kommunstyrelsens ordförande

Förvaltningsberättelse

Samhällsekonomisk utveckling

Innehållet i detta avsnitt är hämtat från Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) publikation *Ekonomirapporten – om kommunerna och landstingens ekonomi* som publicerades i maj 2017.

Kommunernas resultat 2016 var ett av de starkaste någonsin, trots att kostnaderna ökade ovanligt kraftigt. Den främsta orsaken till de goda resultaten beror på realisationsvinster i försäljningar av mark och höga bidrag för ensamkommande flyktingbarn. Under de kommande åren kommer den kraftiga ökningen av antalet barn och äldre att fortsätta. Denna ökning motsvaras inte av en lika stor tillväxt i skatteunderlaget. Fram till 2020 kommer ett gap uppstå mellan underliggande intäkter och kostnader på 40 miljarder kronor om verksamheten fortsätter utvecklas som hittills. Gapet måste täckas, vilket kan ske på olika sätt och det troligaste är en kombination av olika åtgärder.

Behoven av välfärdstjänster ökar snabbare än någonsin tidigare

Befolkningen växer, särskilt i yngre och äldre åldrar, vilket ökar kommunsektorns kostnader om alla ska få samma välfärd som i dag. Sedan början av 1980-talet har demografiska förändringar inneburit ökade verksamhetskostnader med i genomsnitt cirka en halv procent per år. Det innebär att kostnaderna för välfärd ökat som en följd av förändrad befolkning, men kostnaderna har dessutom ökat utöver vad den förändrade befolkningen har föranlett. De senaste årens stora befolkningsökning har resulterat i att behoven nu ökar tre gånger så snabbt, cirka 1,5 procent per år. Det är en ökningstakt som förväntas fortsätta under lång tid framöver. Det innebär att kostnaderna skulle öka med cirka 10 miljarder kronor mer per år än vi varit vana vid, räknat i dagens kostnadsnivå. Den främsta orsaken till befolkningsökningen är nettomigration, men även födelseöverskott bidrar till ökningen. Framtida nettomigration är svår att prognostisera och beror på en rad faktorer, inte minst förhållanden i omvärlden. Födelseöverskottet beror främst på att generationen från slutet av 1980- och början av 1990-talen kommit upp i barnafödande åldrar, men också på att en relativt stor andel av den invandrade befolkningen är i barnafödande åldrar. Samtidigt som vi har en snabb ökning av barn och unga blir kostnaderna för den stora fyrtioalst generationsen allt mer märkbara inom hälso- och sjukvården och så småningom även i äldreomsorgen.

De personer som föranleder de högsta kostnaderna är barn, unga och gamla, då välfärdens verksamheter, såsom äldreomsorg, barnomsorg, skola och sjukvård, främst riktar sig mot dessa grupper. Dilemmat är att ökningen av de personer som står för det mesta av skatteintäkterna, personer i yrkesverksam ålder, är betydligt blygsammare. Om vi inte hade haft någon invandring skulle antalet personer i åldern 20–64 år till och med minska fram till år 2020. Så hela ökningen av gruppen i yrkesverksam ålder är ett resultat av vår nettoinvandring.

Högonkonjunkturen förstärks 2017 och 2018

Svensk ekonomi har utvecklats överraskande starkt under första halvan av 2017. Framförallt har produktionen i byggsektorn ökat påtagligt som en följd av kraftigt växande byggnadsinvesteringar. Inte minst bostadsbyggandet har fortsatt öka i snabb takt. Under kommande period väntas ökningen i investeringarna mattas av. Också utvecklingen för svensk ekonomi i stort beräknas dämpas. För helåret 2017 ger det en BNP-ökning på 3,1 procent. Färre arbetsdagar jämfört med 2016 försvagar tillväxten ett par tiondelar. I kalenderkorrigerade termer beräknas BNP under 2017 växa med 3,3 procent vilket kan jämföras med en ökning på 2,9 procent under 2016. Under 2018 beräknas BNP i kalenderkorrigerade termer öka med 2,3 procent.

Den fortsatt positiva utvecklingen i svensk ekonomi innebär att sysselsättningen och skatteunderlaget fortsätter växa i relativt snabb takt under 2017 och 2018. Arbetslösheten pressas tillbaka och når mot slutet av 2017 ner mot 6,5 procent. Trots ett alltmer ansträngt arbetsmarknadsläge beräknas löneutvecklingen bli fortsatt dämpad. Tolvmånaderstalen för KPI har tillfälligt nått över 2 procent, men en starkare krona gör att inflationen pressas tillbaka under 2018. Den fortsatt svaga prisökningstakten gör att Riksbanken dröjer att höja styrräntan till hösten 2018.

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Resursutnyttjandet i svensk ekonomi beräknas stabiliseras på en hög nivå under 2018. Under 2019 och 2020 förutsätts konjunkturläget normaliseras. BNP, sysselsättning och skatteunderlag utvecklas dessa år därför svagare än normalt. BNP-ökningarna begränsas till 1,4 procent samtidigt som antalet arbetade timmar i den svenska ekonomin stagnerar. Situationen för kommunsektorns del blir särskilt problematisk av att befolkningen och behoven av skola, vård och omsorg fortsätter växa i snabb takt.

Ökat fokus på effektivisering

Det gap som uppstår fram till 2020 i kalkylen stannar inte där utan det fortsätter att växa under lång tid framöver. Det gäller därför att hitta långsiktiga lösningar. Detta kan vara möjligt med hjälp av digitalisering och ändrade arbetssätt. Ökade behov behöver inte bara mötas med fler anställda utan även med arbetsbesparande lösningar som möjliggörs av ny teknik. Det är dock inte troligt att sådana effektiviseringar kommer på plats tillräckligt snabbt, varför andra åtgärder behövs på kort sikt. Det finns sannolikt ett visst utrymme för skattehöjning och även för kostnadsminskningar genom traditionella rationaliseringar eller rena besparingar. Dessutom är statens ekonomi så god att det finns möjligheter att kraftig öka de generella statsbidragen.

En viktig förutsättning är att insikten ökar om att sämre tider väntar och att det därför krävs ett ökat fokus på effektiviseringar. En annan förutsättning är att staten, kommuner och landsting samarbetar. Det är kommunernas och landstingens uppgift att effektivisera sina verksamheter medan staten har en viktig roll att skapa förutsättningar för detta.

Kalkylen

Kommunernas resultat 2016 uppgick preliminärt till 22 miljarder kronor. Endast nio kommuner redovisade underskott. Det goda resultatet förklaras av en bra utveckling av skatteunderlaget, extra statligt stöd och stora reavinster.

Åren 2006–2014 ökade skatteunderlaget, totalt sett, i samma takt som kommunsektorns kostnader i fasta priser. Åren därefter, 2015–2016 ökade kostnaderna kraftigt, främst som en följd av det stora antalet asylsökande. Staten har dock kostnadsansvaret för asylmottagandet och har därför kompenserat kommunerna. Även de demografiskt betingade kostnaderna ökade snabbare dessa år, vilket uppvägdes av att konjunkturen och skatteintäkterna utvecklades starkt. Åren 2018–2020 räknar SKL med att tillväxten i skatteunderlaget sjunker medan demografiskt betingade kostnader fortsätter öka i snabb takt. Kostnaderna ökar också av andra skäl än demografiska. Framförallt som en följd av höjd ambitionsnivå på nationell och/eller lokal nivå. Men kostnadsökningar kan även komma av omställningskostnader, engångshändelser, ökade pensionskostnader etc. Historiskt har kostnadsökningen som kommer från annat än befolkningens utveckling varit drygt ½ procent per år. Effekten av de demografiska förändringarna blir tydlig när man tar del av kommunernas och landstingens investeringsplaner. Enligt en enkät anger de 233 kommuner (motsvarande 85 procent av befolkningen) som svarat att man fram till och med år 2020 planerar bygga cirka 600 förskolor, cirka 350 grundskolor och gymnasieskolor, cirka 350 gruppbostäder och äldreboenden samt cirka 150 nya idrottsanläggningar. Därutöver finns ett betydande behov av upprustning av befintliga byggnader och anläggningar. Dessutom byggs ett stort antal nya bostäder av de kommunala bostadsbolagen. De omfattande investeringar som planeras framöver finansieras genom försäljning av mark och tillgångar, samt likviditet som uppstår av överskottsresultat, avskrivningar och pensionsavsättningar. Därutöver sker en betydande extern upplåning som ökar kommunernas och landstingens befintliga lånestock. Stigande räntor framöver kommer att leda till ökade lånekostnader. Men framförallt leder de kraftiga investeringarna till ökade kostnader för drift och underhåll och personal i den mån verksamheterna byggs ut. När investeringarna planeras kan det emellertid också finnas möjlighet att hitta nya effektivare lösningar.

Befolkningsutveckling

Herrljunga kommun har i sin vision "Växtkraft 10 000" satt som mål att år 2020 ska det bo 10 000 invånare i kommunen.

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Under den senaste 10-årsperioden har kommunen haft en positiv befolkningstillväxt där antalet invånare ökat med totalt 182 personer (2007-2016). Befolkningen i Herrljunga uppgick den 31 december 2016 till 9 486 (9 349) personer. Befolkningen ökade ytterligare första halvåret 2017 och uppgick den 30 juni 2017 till 9 501 personer, en ökning med 15 personer.

Enligt SCB:s långtidsprognos, daterad mars 2016, kommer befolkningen i Herrljunga kommun att kunna komma upp till den önskade mängd som uttrycks i visionen, dock först år 2036. Beräknat antal personer i Herrljunga år 2036 är dryga 10 000 personer, vilket är en ökning på ca 6,3 procent mot befolkningsprognosen för 2016. Befolkningsökningen beror främst på ett positivt nettoflyttande där inflyttning från utlandet är den drivande faktorn.

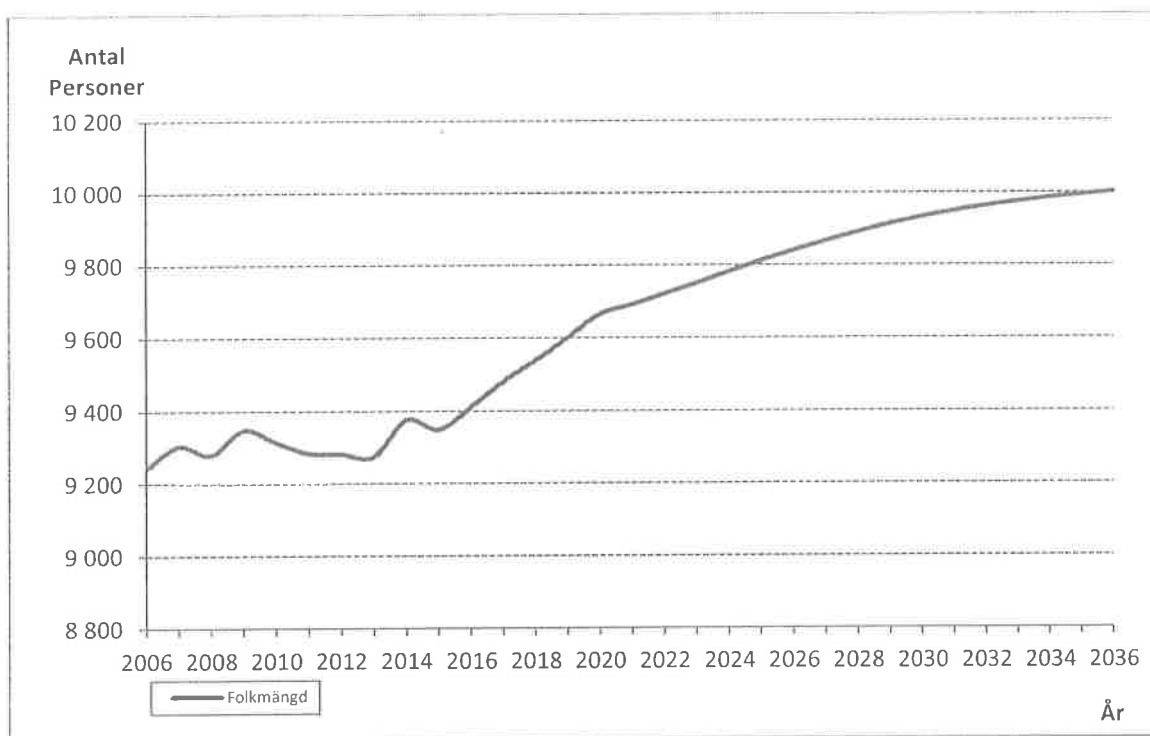

Diagram: Befolkningsutveckling Herrljunga kommun

SCB:s prognos bygger bland annat på kommunens inrapporterade siffror om bostadsbyggande. Befolkningsprognosen spår stora förändringar i Herrljunga kommuns befolkningsstruktur. Prognosen är en ökning i alla befolkningskategorier, mest i kategorierna 0-18 och 65+. Personer som är 65 år eller äldre förväntas öka med ca 320 personer och personer upp till 18 år förväntas att öka med ca 300 personer fram till 2036. Om utfallet blir enligt prognos ser kommunen stora utmaningar i ökade kostnader/svagare skatteunderlag.

Planeringsförutsättningar

Skattesatsen

Den kommunala skattesatsen för Herrljunga kommun uppgår för 2018 till 21,94 procent vilket är oförändrat jämfört med 2017.

[Handwritten signature] S 705 d d H / 11

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Skatteintäkter

Skatteintäkter för åren 2018 - 2020 utifrån SKL:s skatteprognos publicerad den 16 februari 2017 uppdaterad med 5 488 tkr. Uppjustering är gjord utifrån den höga befolkningsutvecklingen 2016 och bedömning om att den höga befolkningsutvecklingen håller i sig under 2017. Marginalintäkten per invånare är beräknat till 56 tkr.

PKV (prisindex kommunal verksamhet)

Kommunbidraget exklusive personalkostnader har räknats upp med 1,9 procent.

Löneökning

I budgeten ligger en central lönepott för 2018 som är beräknad på den samlade lönekostnaden. Uppräkningen är beslutat till 2,6 procent.

Internränta

Internräntan justeras ned från 2,5 procent till 1,75 procent och ligger fast under hela budgetperioden.

Avskrivnings- och kapitalkostnader

Beräkningarna baserar sig på investeringsutfallet 2016, budgeterade investeringar 2017, ombudgeteringar från 2016 till 2017 samt den beslutade investeringsbudgeten för åren 2018 - 2020.

Komponentavskrivningar

I samband med övergången till komponentredovisning har ett antal förändringar gjorts under de senaste åren som påverkar avskrivningar och drift. Det första steget genomfördes 2015 och förändringen bestod i att alla nya investeringar inom Fastighet och Gata/Park delades upp till komponenter, vilket ökade avskrivningskostnaderna men minskade driftskostnaderna. Steg två har genomförts under 2017 och har haft som syfte att följa RKRs rekommendation nr 23 fullt ut. Steg två har inneburit att samtliga anläggningsobjekt inom Fastighet och Gata/Park nu har nya uppdelningar i komponenter med olika avskrivningstider. I budgeten 2018-2020 har hänsyn tagits till gällande regelverk för komponentavskrivningar avseende steg ett, men inte steg två. Budgeten för 2019-2021 kommer att ta hänsyn till förändringen i steg två.

Personalsociala kostnader

PO-pålägget för 2018 - 2020 är beräknat till 38,43 procent av lönesumman 2018 vilket är i enlighet med 2017 års siffror. I PO-pålägget ingår arbetsgivaravgifterna enligt lag som beräknas för budgetperioden 2018 - 2020 till 31,42 procent av lönesumman samt avtalspensionerna motsvarande 7,01 procent.

Vision och övergripande mål

Herrljunga kommuns vision

Den övergripande visionen, Växtkraft 10 000 anger vägen till Herrljungas långsiktiga framgång. Där anges att Herrljunga kommun år 2020 har 10 000 invånare. Tillväxten av antalet invånare är väsentlig för att Herrljunga kommun ska kunna utvecklas och fortsätta vara en bra kommun för sina invånare och företagare.

Som begrepp fångar "Växtkraft 10 000 – våga – vilja – växa" essensen av vad arbetet med visionen och dess genomförande handlar om; en uthållig och påtaglig växtkraft ska leda till att Herrljunga kommun blir en än mer framgångsrik kommun samt uppnår det övergripande målet om 10 000 invånare år 2020.

Inriktningsmål och prioriterade mål 2018

Kommunens vision, "Växtkraft 10 000 – Våga – Vilja – Växa" och dess övergripande inriktningsmål är vägledande för kommunens verksamheter men den ligger även till grund för kommunens ägardirektiv för de kommunala bolagen.

Nämnderna har antagit ett antal prioriterade mål med målindikatorer samt mätetal, vilka utgår från antagna inriktningsmål. I detta budgetdokument framgår inriktningsmålen samt nämndernas prioriterade mål.

Målindikatorer och mätetal finns att läsa i respektive nämnds budgetdokument.

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Nämnd	Herrljunga kommun är en kommun där det är gott att leva! Prioriterade mål
KS	Antal bostäder, lägenheter och småhus ska öka
KS	Andel av befolkningen inom åldersgruppen 25-40 år ska öka
BN	Alla barn och elever ska känna sig trygga och kunna utvecklas så att de kan förverkliga sina drömmar med tro på sig själva
SN	En välmående arbetsplats skall präglas av ett hälsofrämjande förhållningssätt som skapar trygghet och delaktighet
TN	Försäljningen av tomter för bostadsändamål ska öka
TN	Så många som möjligt i kommunen ska ha ett aktivt fritidsliv
BMN	Serviceföretag ska vara säkra ur hälsoskyddssynpunkt
BMN	Herrljunga kommun ska ha en väl fungerande räddningstjänst

Nämnd	Herrljunga kommun är en långsiktigt hållbar kommun! Prioriterade mål
KS	Tätorter och byar planeras och bebyggs på ett sådant sätt att energi och bränslen kan användas effektivt
KS	Natur- och kulturvärden tas till vara och utvecklas
BN	All pedagogisk verksamhet arbetar med frågor om hållbarhet och miljöansvar
SN	En välmående arbetsplats skall präglas av ett hälsofrämjande förhållningssätt som skapar trygghet och delaktighet.
TN	Kommunens fastighetsdrift ska bli mer energieffektiv
TN	Andelen hållbara livsmedelsinköp ska öka
BMN	Antal bostäder inom 1 km från Herrljunga tågstation ska öka
BMN	Gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa eller den biologiska mångfalden

Nämnd	Herrljunga kommun har en tydlig och välkomnande VI-känsla! Prioriterade mål
Alla	Förbättra integrationsarbetet med positiva effekter på samhällsutveckling genom medverkan och delaktighet av anställda och medborgare
KS	Andel <u>medborgare</u> som rekommenderar andra att flytta till Herrljunga ska öka
BN	Alla barn och elever ska utveckla förmågan att arbeta i demokratiska arbetsformer
BN	Förskola och skola som präglas av god tillgång och hög kvalitet
SN	En välmående arbetsplats skall präglas av ett hälsofrämjande förhållningssätt som skapar trygghet och delaktighet
TN	Lyfta fram och marknadsföra marknaden och torget i Herrljunga
TN	Fördjupa samarbete mellan förvaltningen och mellan nämnder
BMN	Antalet bostäder i kommunen ska öka
BMN	Antalet attraktiva bostadsområden i kommunen ska öka

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Nämnd	Herrljunga kommun har ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv! Prioriterade mål
KS	Samarbetet gymnasieskola - näringsliv ska stärkas
KS	Företagsklimatet ska förbättras
BN	Barn och elever ska stimuleras redan i tidiga år för att utveckla ett entreprenöriellt lärande
BN	Invånare i kommunen ska ha ett minskat beroende av försörjningsstöd
SN	En välmående arbetsplats skall präglas av ett hälsofrämjande förhållningssätt som skapar trygghet och delaktighet
TN	Köp av industrimark ska underlättas
TN	Industrimark ska marknadsföras
BMN	Underlätta för företag att följa miljöbalken
BMN	Underlätta för företag att använda förnybar energi och att använda energi effektivare

Herrljunga kommun har en välskött kommunal ekonomi! Prioriterade mål
Det årliga resultatet ska under en rullande treårsperiod uppgå till minst 2 % av kommunens skatter och generella statsbidrag
Investeringarna ska över en rullande femårsperiod finansieras med avskrivningsmedel samt årens resultat
För att undvika urholkning av det egna kapitalet ska soliditeten inte understiga 70 %. (Ansvarsförbindelsen ej medräknad)

Herrljunga kommun arbetar i enlighet med det av kommunfullmäktige fastställda personalpolitiska programmet Prioriterade mål
Sjukfrånvaron ska minska
Andelen heltidsanställda ska öka

Ekonomisk analys

Herrljunga kommun budgeterar ett resultat för 2018 på 11,9 mkr. Relateras kommunens budgeterade resultat till skatteintäkter och generella statsbidrag beräknas kommunens resultat hamna på 2,2 procent. Resultatet för 2019 och 2020 budgeteras även de åren till 2,2 procent.

Herrljunga kommuns investeringsutgift beräknas för 2018 uppgå till 68,4 mkr vilket fortfarande är en mycket hög investeringsnivå historiskt sett. För åren 2019 och 2020 är investeringarna budgeterade till 65,6 mkr respektive 77,0 mkr. Totalt för budgetperioden beräknas kommunen investera 211 mkr. Kommunen kommer inte att kunna självfinansiera 2018 års investeringsutgifter då självfinansieringsgraden beräknas till 52 procent. Självfinansieringsgraden minskar årligen, från 105 procent bokslut 2016, 68 procent i prognos för 2017 till 52 procent i budget 2018. För hela budgetperioden beräknas självfinansieringsgraden till 56 procent.

Modell för finansiell analys

Utifrån 2018 - 2020 års budgeterade resultat- och balansräkning samt investeringsbudget lämnas här en kortfattad ekonomisk analys vilken utgår från fyra ekonomiska perspektiv. Dessa perspektiv är Resultat, Kapacitet, Risk och Kontroll.

[Handwritten signature] 5 KS dttA/M

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Mål för "God ekonomisk hushållning"

Herrljunga kommun har antagit tre finansiella mål som tillsammans skapar grundförutsättning för att uppnå det som kommunallagen kallar för "God ekonomisk hushållning". Dessa tre mål utgörs av:

- **Resultatmål** - Det årliga resultatet ska i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag långsiktigt uppgå till minst 2 procent.
- **Soliditeten** - Ska långsiktigt uppgå till minst 70 procent. (ansvarsförbindelsen ej medräknad)
- **Investeringar** - Nettoinvesteringarna ska under en rullande femårsperiod (budgetperioden + två år dessförinnan) finansieras av egna medel (årligt resultat + avskrivningskostnader)

Den ekonomiska analysen tar sin utgångspunkt i dessa tre finansiella mål.

RESULTAT

Resultatutveckling

Under 2000-talet har Herrljunga kommun redovisat negativa resultat vid 4 tillfällen. I början av 2000-talet har resultatnivån legat på en relativt sett låg nivå men har under senaste åren förbättrats. Under de senaste 5 åren (2012-2016) har resultaten förbättrats och uppgår i snitt till 2,6 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Resultatutvecklingen har varit stark under de senaste fem åren och nivån har under alla år förutom 2012 varit över 2 procent. Under åren 2012, 2013 och 2015 har återbetalningar från AFA-försäkring återbetalats till kommunen, vilket i nedanstående uppställning förbättrat 2015 års resultat med 3,8 mkr.

Resultatutveckling	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Resultat mkr	10,5	18,8	11,4	11,9	12,2	12,5
Resultat/skatter & statsbidrag	2,2%	3,7%	2,2%	2,2%	2,2%	2,2%

Tabell 1: Resultatutveckling

För budgetperioden 2018 – 2020 uppgår resultatnivån till 2,2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag vilket innebär att det finansiella resultatmålet är uppnått för budgetperioden. För 2018 uppgår resultatet till 11,9 mkr, för 2019 till 12,2 mkr och för 2020 till 12,5 mkr. Dessa resultatnivåer är inte tillräckliga för att kunna finansiera kommunens budgeterade investeringsutgifter samt kommande pensionsutbetalningar men ligger ändå på en acceptabel nivå.

Andel av skatteintäkter

En viktig förutsättning för en god ekonomi är att verksamhetens nettokostnader inte ökar mer än vad kommunens främsta intäktskälla – skatteintäkter och generella statsbidrag gör. I tabell 2 framgår en bra följsamhet mellan utvecklingen av verksamhetens nettokostnader och skatteintäkter och generella statsbidrag. Under redovisad budgetperiod 2017-2020 har skatteintäkter och generella statsbidrag en något lägre procentuell utveckling än nettokostnaderna. Kommunen följer dock resultatmålet.

Förändring %	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Nettokostnader	3,3	2,5	4,8	3,9	2,4	2,7
Skatter & statsbidrag	3,3	4,2	3,8	3,2	2,4	2,7

Tabell 2: Årlig förändring av verksamhetens nettokostnader respektive skatteintäkter och generella statsbidrag uttryckt i procent.

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

En annan förutsättning för en god ekonomi är att verksamhetens nettokostnader långsiktigt understiger 98 procent av skatteintäkterna och generella statsbidrag.

Av tabell 3 framgår att verksamhetens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag befunnit sig på en bra nivå. För budgetperioden 2018 – 2020 är andelen nettokostnader 97,8procent av skatteintäkter och generella statsbidrag, vilket är precis under den nivå som anges som god ekonomi. Andelen nettokostnader i förhållande till skatter och generella statsbidrag ökar jämfört med tidigare år. Både verksamheternas nettokostnader och avskrivningarna i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag ökar under budgetperioden.

Den negativa förändringen i avskrivningskostnaderna beror på att kommunens investeringsutgifter haft en snabbare ökningstakt i procent än vad som gäller för skatteintäkter och generella statsbidrag. Stora investeringsåtaganden kommer succesivt att minska det finansiella utrymmet för verksamhetens nettokostnader.

Kostnader %	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Nettokostnad	-94,0	-92,5	-92,8	-93,6	-93,2	-92,7
Avskrivningar	-4,0	-3,9	-4,4	-4,4	-4,7	-5,2
Finansiellt netto	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
Totalt netto	-97,8	-96,3	-97,1	-97,8	-97,8	-97,8

Tabell 3: Kostnader i förhållanden till skatteintäkter och generella statsbidrag

Investeringsnivå och självfinansieringsgrad

Ett finansiellt mål är att kommunen ska kunna finansiera investeringsutgifterna med egna medel. För enstaka år kan denna målsättning vara svår att uppnå, däremot är det väsentligt att kommunen under en rullande femårsperiod kan självfinansiera alla investeringsutgifter, vilket tar bort behov av extern upplåning och då även räntekostnader.

Under perioden 2010 – 2015 har kommunen totalt sett haft förmågan att finansiera investeringsutgifterna med egna medel. För budgetperioden 2018 – 2020 klarar kommunen inte av målet att självfinansiera budgeterade investeringsutgifter. För året 2017 är prognostiserad självfinansieringsgrad 68 procent, för perioden 2018-2020 ligger självfinansieringsgraden på 56procent. För den löpande femårsperioden, 2016 – 2020 ligger självfinansieringsgraden i genomsnitt på 65 procent, vilket är långt under målsättningen om 100 procent.

KAPACITET

Soliditet och skuldsättningsgrad

Soliditeten uttrycker betalningsförmågan på lång sikt eller uttryckt på annat sätt, hur stor andel av tillgångsmassan som är finansierad via det egna kapitalet. Skuldsättningsgraden visar hur mycket av tillgångsmassan som inte är finansierad via det egna kapitalet.

Av tabell 4 framgår att soliditeten för budgetperioden 2018 – 2020 kommer att ligga kvar på en hög nivå, men kommer att minska något under perioden. Skuldsättningsgraden ökar lite mer under 2018-2020 främst på grund av den höga investeringsnivån. Det finansiella målet att soliditeten ska uppgå till minst 70procent kommer att uppfyllas år 2018 men inte 2019-2020.

	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Soliditet	73,6	70,2	74,2	71,1	69,6	69,1
Skuldsättningsgrad	21,8	29,8	25,8	28,9	30,4	30,9

Tabell 4: Soliditet och skuldsättningsgrad

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

RISK

Likviditet

Likviditeten visar på hur betalningsförmågan ser ut på kort sikt och mäts genom att likvida medel (bank + korta fordringar) ställs i relation till korta skulder.

Herrljunga har en idag en betryggande likviditet. Under de senaste fem åren har likviditeten pendlat mellan drygt 40 procent till över 100 procent. Orsaken till de senaste årens förbättrade likviditet beror på höga årsresultat samtidigt som investeringsutgifterna inte varit allt för höga. Tillsammans har detta skapat ett positivt kassaflöde vilket förstärkt likviditeten. För budgetperioden 2018-2020 sjunker likviditeten drastiskt, vilket kan förklaras i de investeringsnivåer kommunen planerat under perioden.

Borgensåtaganden

Kommunen har ett omfattande borgensåtagande som för 2016 uppgick till 365 mkr. Den övervägande delen av borgensåtaganden avser de kommunägda bolagen; Nossan förvaltning AB, Herrljunga Bostäder AB samt Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler. En mindre andel är riktade mot föreningar.

Under 2016 har kommunens borgensåtaganden ökat. Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler har startat upp byggnation av lokaler för uthyrning inom industrin samt att Herrljunga kommun ingått en solidarisk borgen med Kommuninvest.

KONTROLL

Budgetavvikelse

En viktig del för att nå och bibehålla "God ekonomisk hushållning" är att det finns en god budgetföljsamhet i kommunen. Det är många olika faktorer som påverkar ett årsresultat. Vissa poster har kommunen begränsade möjligheter att påverka. Hit hör skatteunderlagets utveckling vars förändring i första hand hänger samman med den samhällsekonomiska utvecklingen. Det mest väsentliga är dock påverkbart och handlar framför allt om hur nämnderna kan hålla verksamheternas nettokostnader inom tilldelade kommunbidrag.

Under åren 2010-2012 redovisade kommunen stora negativa avvikelser i kommunbidrag. Under de senaste åren har budgetföljsamheten på ett påtagligt sätt förbättrats. Bra uppföljningar och snabbt agerande vid befarade underskott har på ett påtagligt sätt förbättrat budgetföljsamheten och därmed ekonomin.

AVSLUTANDE KOMMENTARER

Under de senaste åren har budgetföljsamheten för både kommunen i sin helhet men även för nämnderna förbättrats. Årsresultaten har kunnat stärkas, självfinansieringsgraden på investeringar ökat och soliditeten har stärkts. Med andra ord har de finansiella mål som kommunfullmäktige antagit i stor utsträckning kunnat infrias, vilket är viktigt för att Herrljunga kommun ska kunna leva upp till målsättningen om "God ekonomisk hushållning".

För budgetperioden 2018 – 2020 kan inte alla de tre finansiella målen uppnås. Kommunen har en hög ambition i investeringsbudget, vilket skapar ett glapp mellan budgeterade investeringsutgifter och årens resultat och avskrivningar. Målet om att långsiktigt nå 100 procent självfinansiering kan därför inte uppnås under kommande budgetperiod. Den höga investeringsnivån skapar också en lägre soliditet under 2019 och 2020 än målsättningen om 70 procent. Resultatnivån befinner sig över 2 procent och kommer att följa målsättningen även om det inte är fullt tillräckligt för att kunna självfinansiera de kommande investeringarna.

Sammantaget kan det konstateras att budgeten för 2018 – 2020 är en budget med en hög ambitionsnivå i investeringar som kommer att utmana de finansiella målen. Framöver kommer driften att påverkas med högre kapitalkostnader, vilket eventuellt kan medföra lägre resurser till verksamhet. För åren framöver finns även anledning att förvänta sig en ökad ekonomisk belastning för de kommunala verksamheterna till följd av förändringar i demografin. Befolkningsprognosen pekar på en allt äldre befolkning och därmed också på ökat vårdbehov. Förskoleverksamheten har under senare år vuxit och kommer att fortsätta växa.

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Under 2015 har vi sett en dramatisk flyktingvåg skölja över Europa och även Sverige. För kommunerna i landet men också för Herrljunga kommun har flyktinginvandringen i det korta perspektivet varit en utmaning för kommunen. Boendesituationen och anpassningar i verksamheterna har varit utmanande områden och kommer även framöver att vara det.

Avslutningsvis kan konstateras att budgeten för 2018-2020 klarar balanskravet som innebär att de budgeterade intäkterna måste överstiga de budgeterade kostnaderna. De budgeterade resultaten uppgår till 2,2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag för hela budgetperioden. Detta innebär att balanskravet är uppfyllt.

 § KS del 11

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Ekonomisk budget

Resultaträkning

tkr	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Verksamhetens nettokostnader	-466 838	-485 962	-480 779	-505 663	-515 768	-527 063
Planenliga avskrivningar	-19 706	-22 928	-22 613	-23 682	-26 099	-29 645
Verksamhetens nettokostnader	-486 544	-508 890	-503 392	-529 345	-541 867	-556 708
Skatteintäkter	388 898	405 022	408 433	430 045	441 183	454 655
Generella statsbidrag	115 480	108 780	108 474	106 741	109 446	112 194
Extra statsbidrag		6 170	6 292	3 649	2 610	1 564
Finansiella intäkter	1 150	900	600	1 000	1 000	1 000
Finansiella kostnader	-182	-625	-300	-200	-200	-200
Årets resultat	18 801	11 357	20 107	11 890	12 172	12 505
Resultat i % av skatteintäkter	3,7%	2,2%	3,9%	2,2%	2,2%	2,2%
Investeringsnivå	-36 421	-56 535	-77 306	-68 430	-65 605	-76 975
Egna tillförda medel	38 507	34 285	42 720	35 572	38 271	42 150
Finansiellt över- resp underskott	2 086	-22 250	-34 586	-32 858	-27 335	-34 825
Ack Egna medel/Externa lån	0	22 250	56 836	89 694	117 028	151 853
Kommunbidrag	-483 378	-505 593	-499 279	-525 688	-539 121	-554 390
Kapitalkostnad - avskrivningar	19 706	22 928	22 613	23 682	26 099	29 645
Kapitalkostnad - Internränta	6 989	9 173	8 357	5 913	7 324	8 152
Gemensamma intäkter/kostnader	-10 155	-12 470	-12 470	-9 570	-10 070	-10 470
Avskrivningar	-19 706	-22 928	-22 613	-23 682	-26 099	-29 645
Verksamhetens nettokostnader	-486 544	-508 890	-503 392	-529 345	-541 867	-556 708
Gemensamma kostnader						
Pensionsutbetalningar	-8 600	-8 900	-8 900	-9 500	-10 000	-10 400
Utvecklingsmedel		-3 000	-3 000	-1 000	-1 000	-1 000
Bankkostnader		-70	-70	-70	-70	-70
Pensionskostnader						
Medfinansiering E20	-2 750	0	0	0	0	0
Medfinansiering E20, sparbanken	800	0	0	0	0	0
Över/underskott PO-pålägg	0			500	500	500
Deponi Tumberg	895			1 000	1 000	1 000
Semesterlöneskuld	-500	-500	-500	-500	-500	-500
Återbetalning AFA						
Gemensamma kostnader	-10 155	-12 470	-12 470	-9 570	-10 070	-10 470

[Handwritten signatures and initials]

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Balansräkning

tkr	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
TILLGÅNGAR						
Materiella anläggningstillgångar	279 576	363 399	334 269	379 017	418 523	465 853
Finansiella anläggningstillgångar	149 620	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
Summa anläggningstillgångar	429 197	513 399	484 269	529 017	568 523	615 853
Bidrag till statlig infrastruktur	2 596	500	500	500	500	500
Omsättningstillgångar						
Förråd/exploatering	3 045	2 200	3 000	3 000	3 500	3 500
Kortfristiga fordringar	71 482	30 000	30 000	30 000	30 000	20 000
Kassa och bank	76 279	5 000	70 000	50 000	40 000	30 000
Summa omsättningstillgångar	150 806	37 200	103 000	83 500	74 000	54 000
SUMMA TILLGÅNGAR	582 598	551 099	587 769	612 517	642 523	669 853
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Summa eget kapital	408 985	408 662	429 092	420 552	432 724	445 229
(därav årets resultat)	18 801	11 357	20 107	11 890	12 172	12 505
(därav RUR)	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Avsättningar för pension	8 728	7 500	9 000	9 000	9 000	9 000
Övriga avsättningar	26 536	15 200	25 000	25 000	25 000	20 000
Summa avsättningar	35 264	22 700	34 000	34 000	34 000	29 000
Långfristiga skulder	0	20 000	0	0	0	0
Kortfristiga skulder	138 350	99 737	124 677	157 965	175 800	195 625
Summa skulder	138 350	119 737	124 677	157 965	175 800	195 625
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	582 599	551 099	587 769	612 517	642 524	669 854

[Handwritten signature and initials]

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Investeringsbudget

Skattefinansierade investeringsutgifter	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Markköp	1 000	1 000	1 000
Genomförande IT-strategi + trådlöst nätv/Herrlj	2 000	2 000	
IT kapacitetsutökning*	2 000	2 000	2 000
Konstgräsplan Herrljunga			5 000
Delsumma kommunstyrelsen	5 000	5 000	8 000
Inventarier / Inventarier IT BN	1 000	1 000	1 000
Lekplatser fsk/skola upprustning	300	300	300
Inventarier vid Hørsby förskola och skola	750	750	
Förstudie förskola Herrljunga	300		9 000
Förstudie förskola Eggvena		200	2 500
Delsumma bildningsnämnden	2 350	2 250	12 800
Inventarier	500	500	500
Hagen etapp 5 förstudie + ombyggnad	200		
Delsumma socialnämnden	700	500	500
Räddningsmaterial	200	200	200
Inventarier Räddningstjänst		80	
Vatten/skumtank		1 000	
Lastväxlare inkl tank			2 700
Delsumma bygg och miljönämnden	200	1 280	2 900
<u>Fastighet</u>			
Reinvesteringar fastigheter	8 400	7 000	7 200
Maskiner fastighetsskötsel	200	200	200
Verksamhetsanpassningar	750	750	750
Säkerhetshöjande åtgärder	800	800	800
Hagens soprum	200		
<u>Gata & Park</u>			
Mindre gatanläggningar	1 000	1 000	1 000
Asfaltering/reinvestering gata	2 000	1 000	1 000
Upprustning allmänna lekplatser	200	200	200
Upprustning av torget	0	800	
Gatubelysningsstyrning		300	
Utanför stationshuset uppr av mark, ny cykel-P	475		

 § 28 d. 111 / 11

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Skattefinansierade investeringsutgifter forts	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
<u>Intern service</u>			
Städ och tvättmaskiner	200	200	200
Torktumlare (inventarier tvätten)	80		
<u>Fritid</u>			
Idrottsmaterial/redskap simhall	125	125	125
Kassa/bokningssystem	175		
Vattenrutschbana	800		
Skyltning	75		
<u>Beställningar via Tekniska</u>			
Horsby förskola/skola/kök och matsal	35 100	32 700	5 800
Ombyggnad av Mörlanda förskola/skola		7 500	7 500
Ombyggnad Od skola / fsk		4 000	4 000
Ventilation Altorp	3 000		
Ombyggn Altorpskolan			20 000
Kontor	2 000		
Delsumma tekniska nämnden	55 580	56 575	48 775
Summa skattefinansierade inv. utg.	63 830	65 605	72 975
Avgiftsfinansierade investeringsutgifter			
Omlastningsstation Tumberg	0	0	0
Summa avgiftsfinansierade inv. utg.	0	0	0
Exploateringsinvesteringar			
Exploatering			4 000
VA-anslutningar	4 600		
Summa exploateringsinvesteringar	4 600	0	4 000
Summa investeringar	68 430	65 605	76 975

* Investeringen görs för hela IT-avdelningens verksamhet, kapitalkostnaderna kommer att delas med Vårgårda

 25 dA /

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Nämndernas kommunbidrag

Kommunbidraget är till för att utveckla kommunen i enlighet med gällande vision och mål 2015-2020, "Växtkraft 10 000-Våga-Vilja-Växa". Detta innebär att kommunbidraget ska finansiera genomförandet av de verksamhetsmål som utifrån visionen är politiskt tagna. Kommunbidraget ska också garantera att kommunförvaltningen levererar de välfärdstjänster som kommuninvånarna efterfrågar inom skolan och omsorgen, men även inom kultur, fritid och samhällsbyggnadsområdet. En budget i balans är ett tydligt finansiellt mål. För att uppnå detta fordras att kommunledning och verksamhetsansvariga utifrån löpande uppföljningar också arbetar med verksamhets- och ekonomistyrning.

Resursfördelningsmodellen fastställer nämnder och styrelser kommunbidrag för 2018. Resursfördelningsmodellen utgår ifrån fastställda planeringsförutsättningar i PKV, procentuell löneuppräknings, verksamhetsförändringar, internränta, etc. För 2018 gäller uppräknings med PKV, 1,9 procent och lönerrevision med 2,6 procent. Det tillgängliga kommunbidraget fastställdes i kommunfullmäktiges junibeslut till 525 688 tkr. Se tabell nedan.

Verksamhet (tkr)	Kommunbidrag 2016	Kommunbidrag 2017	Kommunbidrag 2018
Kommunfullmäktige, valnämnd, revision	1 588	1 595	1 725
Kommunstyrelsen	34 749	32 501	33 446
Bildningsnämnden	230 500	237 415	244 196
Socialnämnden	182 559	193 680	203 276
Tekniska nämnden	16 203	18 563	19 765
Bygg- och miljönämnden	13 849	14 543	14 938
Lönerevidering 2016	7 324		
Lönerevidering 2017		7 520	
Lönerevidering 2018			7 802
Förändring kapitalkostn 2016	3 619		
Förändring kapitalkostn 2017		(3 906 utfördelat)	
Förändring kapitalkostn 2018			-2 506
Politiska justeringar			3 046
SUMMA	490 391	505 817	525 688

Budgeterat kommunbidrag uppgår till 525 688 tkr, vilket jämfört med 2017 års kommunbidrag är uppräknat med 20 095 tkr eller 3,9 procent. En förklaring till varför kommunstyrelsen kommunbidragsram är lägre 2017 än 2016 är att utvecklingsmedel som kommunstyrelsen under året tar löpande beslut om ligger som en gemensam kostnad 2017 och 2018. Förändring av kapitalkostnader visar för 2018 en negativ post, vilket beror på att internräntan har sänkts från 2,5 procent till 1,75 procent.

Gemensamma kostnader/intäkter

Budgeten för gemensamma kostnader och intäkter avser intäkter och kostnader som berör hela kommunen. Tabellen nedan visar de gemensamma kostnader och intäkter som budgeterats för 2016-2018. Under 2016 fanns kommunstyrelsens utvecklingsmedel budgeterade under kommunstyrelsens kommunbidrag. År 2017 och framåt har kommunstyrelsens utvecklingsmedel istället budgeterats under gemensamma intäkter och kostnader. Två poster som tillkommit för 2018 är över/underskott PO (personalomkostnader) samt ett överskott på affärsverksamheten Tumberg, som delas med Värgråda. Nettokostnader för E20 bedöms inte uppstå under 2018.

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Gemensamma intäkter/kostnader (tkr)	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018
Pensionsutbetalningar	-8 600	-8 900	-9 500
Utvecklingsmedel	0	-3 000	-1 000
Bankkostnader	0	-70	-70
Förändring semesterlöneskuld	-500	-500	-500
Medfinansiering E20	-1 950	0	0
Över/underskott PO	0	0	500
Deponi Tumberg	0	0	1000
SUMMA	-11 050	-12 470	-9 570

Nämndernas budget

Kommunfullmäktige, valnämnd, revision och krisledningsnämnd

Verksamhetsbeskrivning

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktiges ledamöter är direktvalda genom allmänna val. Som kommunens högsta beslutande organ fastställer fullmäktige budget, årsredovisning samt beslutar om ansvarsfrihet för nämnder och styrelse. Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell natur eller av större vikt för kommunen men även om mål och riktlinjer för kommunens verksamheter och organisation. Kommunfullmäktiges sammanträden är offentliga. Allmänheten kan lämna in frågor samt förslag till fullmäktige. Dessa bereds och hanteras på samma sätt som de motioner som ledamöterna lämnar. Sammanträdena anslås på anslagstavla och annonseras i lokala medier. Val till kommunfullmäktige sker vart fjärde år, nästkommande val sker 2018.

Revision

Revisorerna och lekmannarevisorerna (revisionen) är fullmäktiges och ytterst medborgarnas demokratiska instrument för granskning och kontroll av den verksamhet som bedrivs i styrelser, nämnder, fullmäktigeberedningar och företag. Revisionen har en central roll när det gäller att säkerställa insynen i och kontrollen av all verksamhet som kommunen ansvarar för. Den har därmed en viktig funktion i den lokala självstyrelsen. Revisionen kan skänka legitimitet och förtroende åt verksamheten, men också vara förmedlare av väsentlig och nödvändig kritik. Med sina insatser kan revisionen också bidra med förslag till förbättring och utveckling.

Revisionen utgörs av sex förtroendevalda revisorer utsedda av fullmäktige med uppgift att granska styrelse och nämnder. Revisionen utgör ett av fullmäktiges kommunaldemokratiska instrument för att utvärdera, effektivisera och kontrollera den kommunala verksamheten.

Revisorerna beslutar hur revisionsarbetet ska organiseras och genomföras och upprättar årligen en plan över sitt arbete med vissa utvalda granskningsområden med utgångspunkt i väsentlighet och risk. Revisionen bedömer om nämndernas interna kontroll är tillfredställande och om bokslutet är rättvisande och uppfyller kraven om god redovisningssed. Revisionsarbetet utgår från innebörden i god revisionssed som bland annat omfattar förtroende, oberoende, objektivitet, helhetssyn, samverkan, öppenhet och kommunikation.

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Valnämnd

Valnämnden ansvarar för genomförandet av allmänna val. Det gäller val till riksdag, regions- och kommunfullmäktige och sker vart fjärde år. Val till EU-parlamentet sker vart femte år.

Valnämnden består av 5 ledamöter och 5 ersättare. Nämnden fullgör kommunens uppgifter enligt Vallagen och Kommunallagen. För att kunna fullgöra sina uppgifter ska valnämnden ha tillgång till personal i den omfattning som behövs.

Val till EU-parlamentet kommer att ske under 2019, val till riksdag, region och kommunfullmäktige sker under 2018.

Krisledningsnämnd

I kommunen ska finnas en nämnd för att fullgöra uppgifter under extra ordinära händelser samt de övriga uppgifter som regleras i lagen om extraordinära händelser i fredstid hos kommuner och landsting.

Nämnden träder i funktion först i samband med extra ordinär händelse.

En extra ordinär händelse kännetecknas av att den:

- Avviker från det normala
- Innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner
- Kräver skyndsamma åtgärder.

Planeringen inför en extra ordinär händelse är en uppgift för den normala organisationen.

Kommunen ska för varje mandatperiod fastställa en plan för hur extra ordinära händelser ska hanteras.

Ekonomi

DRIFT	Bokslut	Budget	Prognos	Budget
Belopp netto (tkr)	2016	2017	2017	2018
Kommunfullmäktige	987	902	902	924
Revision	630	675	675	682
Valnämnd	11	18	18	118
Summa	1 628	1 595	1 595	1 724
Kommunbidrag	1 588	1 595	1 595	1 724
Resultat	-40	0	0	0
<i>Intäkter</i>	-1 588	-1 595	-1 595	-1 724
<i>Kostnader</i>	1 628	1 595	1 595	1 724
<i>Nettokostnad</i>	40	0	0	0

Kommunfullmäktige, revision och valnämnd har i budget 2018 tilldelats en ram på 1 725 tkr. Det är en ökning med 130 tkr jämfört med föregående års budget. Utöver de generella ökningarna har extra medel om 100 tkr tilldelats valnämnden då 2018 är ett valår.

[Handwritten signature and initials]

Kommunstyrelsen

Ansvar och uppdrag

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Styrelsen har samordningsansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning med uppdrag att övergripande leda och styra den kommunala verksamheten. Styrelsen leder och fastställer övergripande förutsättningar för planeringen och uppföljningen av hela den kommunala verksamheten. Styrelsen avger kommunens yttranden till regeringen och andra myndigheter samt bereder kommunfullmäktiges ärenden.

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för omvärldsbevakning och utveckling av kommunal och regional verksamhet.

Kommunstyrelsen ansvarar enligt kommunallagen för den ekonomiska förvaltningen och för samordning av övergripande ekonomisk planering. Kommunstyrelsen har genom sin uppsiktsplikt ansvar för den kommunövergripande uppföljningen under året och i bokslut.

Kommunstyrelsen ansvarar för ägarstyrningen av den kommunala verksamhet som bedrivs i bolagsform. Ägarstyrningen bedrivs genom formella ägardialoger och informella möten med berörda bolagspresidier, ägardirektiv m.m.

Gemensamma servicenämnder

Två gemensamma servicenämnder inrättades 1 januari 2015 mellan Herrljunga kommun och Vårgårda kommun. En servicenämnd består av verksamheterna ekonomi och personal och har Vårgårda kommun som huvudman. Den andra består av verksamheterna IT, växel och telefoni och har Herrljunga som huvudman. 2017 var tredje året med den nya ansvarsfördelningen. Omorganisationen har genomförts på ett tillfredsställande vis. Nämnden har beslutat att genomföra en utvärdering med extern part. Utvärderingen kommer att genomföras under första delen av 2018.

Verksamhetsbeskrivning

Kommunledning

Verksamhet kommunledning har en övergripande roll att leda och styra kommunens verksamhet mot uppsatta mål.

Kommunledning ansvarar för att säkerhetsarbete och samordning genomförs i kommunen. Kommunledning ansvarar också för samarbetet med myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Kommunledning ansvarar för näringslivsutveckling som sker genom ett samarbete med Fokus Herrljunga. Under kommunledning bedrivs även det lokala och gemensamma folkhälsoarbetet samt den översiktliga samhällsplaneringen.

Administration och kommunikationsenheten

Avdelningen består av verksamheterna administration och kommunikation.

Arbetet fortgår med att säkerställa att den digitala nämndadministrationen fungerar väl och att förbättra medborgardialogen samt den interna och externa kommunikationen. Arbetet med att ta fram en ny hemsida med användarvänligare profil och bättre innehåll fortskrider. Det övergripande målet är att upprätthålla en rättssäker, transparent och effektiv nämnds- och ärendeadministration. Enheten har det strategiska uppdraget kring utveckling av kommunikation och medborgardialog samt ansvar för centralarkivet och övergripande arkivfrågor. Arkivering i kommunarkiv och förtroendemannaregister tillhör också enhetens funktioner. Enheten stödjer även kommunstyrelsen i arbetet att upprätta kommunövergripande riktlinjer och styrdokument. Enheten är systemägare för det kommunövergripande ärendehanteringssystemet och ansvarar för support, utbildning i och utveckling av detta system.

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Servicenämnd IT/Växel/Telefoni

Servicenämnden IT/Växel/Telefoni inrättades den 1 januari 2015. Nämndens arbetsuppgifter finns reglerat i reglementet som antogs av kommunfullmäktige den 17 juni 2014. Nämnden ska skapa förutsättningar för en fördjupad demokrati och förbättrad medborgarservice genom att öka användarvänligheten för kommunala IT, Växel- och telefonitjänster. Nämnden ska vara en gemensam resurs för att stödja verksamhetsutveckling med hjälp av IT i samtliga verksamhetsområden i de båda kommunerna. Nämnden ska svara för att den tekniska IT-säkerhetsnivån är rätt. Nämnden ska verka för en rationell, ekonomisk och säker hantering av IT/Växel/Telefoni i kommunerna genom att ansvara för infrastruktur knutna till IT-tjänster samt av verksamheterna kravställda tjänster kopplade till dessa.

Herrljunga kommun är huvudman och den gemensamma nämnden ingår i dess organisation.

Servicenämnd Ekonomi/Personal

Servicenämnden för ekonomi och personal inrättades den 1 januari 2015. Nämndens arbetsuppgifter finns reglerat i reglementet som antogs av kommunfullmäktige den 17 juni 2014. Nämnden ska vara en gemensam ekonomi- och personalresurs för samtliga verksamhetsområden i de båda kommunerna. Nämnden ska bidra till kvalitetshöjning och optimera effektivisering av den kommunala verksamheten så att resurserna räcker längre. Nämnden ska möjliggöra för kommunerna att långsiktigt säkerställa kostnads- och kompetenseffektivitet till efterfrågad kvalitet inom kommunala ekonomi- och personaladministrativa tjänster. Nämnden ska öka attraktionskraften för kommunen som arbetsgivare för att på så sätt locka och behålla kompetent personal.

Vårgårda kommun är huvudman och den gemensamma nämnden ingår i dess organisation.

Verksamheten under 2018

Kommunledning

Arbetet med att skapa bästa möjliga klimat för företagande och utveckling fortsätter. Fokus kommer att ligga på aktiviteter som förbättrar tillgången på kompetens i vår kommun, både genom nära samarbete mellan företag och skola och genom att verka för en ökad inflyttning.

Med Herrljunga kommuns antagna översiktsplan (ÖP) 2017 som grund, kommer arbetet med tillväxt och utveckling, genom nya detaljplaner, ges förbättrade förutsättningar för bostadsbyggande, verksamhetsutveckling och företagande.

Administration och kommunikationsenheten

Under verksamhetsåret 2018 ska enheten fortsätta sitt arbete med att utveckla Herrljunga kommuns medborgardialog, där ett av målen är att kommuninvånarna i ett tidigt skede ska få deltaga i beslutsprocesserna. Utöver det kommer arbetet fokusera kring valet samt den nya dataskyddsförordningen. Arkiven behöver förtecknas och verksamhetens arbetssätt behöver digitaliseras och effektiviseras.

Den nylanserade hemsidan ska utvecklas, med satsningar på kommunens profilering och närvaro i sociala medier.

Servicenämnd IT/Växel/Telefoni

IT-strategin

Arbetet med att sätta samman de två kommunernas organisationer till en enhet är genomfört. Arbetet med att genomföra IT strategin 2018–2019 påbörjas i de båda kommunerna, vilket innebär byte av grundsystem från Novell till Microsoft. Bytet kommer att ge synergieffekter mellan kommunerna, samt en standardisering till övriga marknaden.

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

"Sätta" ekonomin

Arbetet med att ta fram avtal mot verksamheterna fortsätter vilket medför en bättre kontroll av de ekonomiska transaktionerna till servicenämnden.

"Sätta" tjänsterna

Under 2018 kommer IT/Växel/Telefoni att beskriva leverans i form av tjänster som ska vara tydlig ut till verksamheterna och på så vis får en tydlig bild av vad som förväntas av IT/Växel/Telefoni.

"Sätta" processerna

ITIL är en processtandard som används av IT organisationer, delar av denna modell kommer under 2017 att implementeras. Processer som kommer att användas är: Incident (händelser), Problem (temporära lösningar) och Change (förändringsarbete).

Servicenämnd Ekonomi och personal

Ekonomiavdelningen huvudsakliga fokus kommer under 2018 vara att fortsätta sitt arbete med att gå igenom och se över processerna för att få en så förutsägbart och liknande verksamhet som möjligt. Genom att säkerställa rutiner och se till att arbetssätt följer en viss standard skapas stabilitet och trygghet. Grundinställningen hos ekonomiavdelningen är att arbeta proaktivt, ge stöd och service till chefer, politiker och övriga intressenter inom kommunen samt utveckla de processer, rutiner och arbetssätt som vi idag arbetar utefter.

Personalavdelningens huvudsakliga fokus 2017-2019 är två kommunövergripande projekt inriktade på kommunens politiska mål för personal- att sänka sjukfrånvaron och öka andel heltidsanställningar utifrån centralt avtal, SKL och Kommunal HÖK 16. Projekt heltid har fått en trevande start och arbetet påbörjades först under hösten 2017. Projekt sänkt sjukfrånvaro har varit igång sedan januari 2017 med fördjupat arbete inom förskoleverksamheten och vissa enheter inom Äldreomsorgen.

Ekonomi

Kommunstyrelsens budgetram för 2018 är 33 483 tkr vilket är en ökad tilldelning med 982 tkr jämfört med föregående år. Budgetens förändring mot föregående år kan härledas till följande områden:

- Utvecklingsmedel om 1 000 tkr finns inte med i internbudgetarna. Likt föregående år för att läggas på gemensamma intäkter/kostnader. Kommunstyrelsen är fortfarande beslutande över medlen, det läggs på ett annat kostnadsställe för att lättare kunna följa upp medlen.
- Löneökningar enligt tidigare fastställda beslut
- Indexuppräknings enligt tidigare fastställda beslut
- Politisk justering enligt tidigare fastställda beslut
- Ramväxling 37 tkr enligt tidigare fastställda beslut

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Område	Summa (tkr)	Ev förtydligande
Lönerevidering 2017	416	2,6 % uppräknig
Politisk justering	250	Extra ram
Prisuppräknig	279	1,9 % uppräknig
Volymförändringar	0	Finns inte inom KS
Ramväxlingar	37	Föreningsarkivet flyttas
Totalt	982	

Budgetfördelning

Budgetfördelningen år 2018 bygger på uppräknig från 2017. Hänsyn har tagits till följande:

- Lönerevidering på 2,6 procent
- KPI-uppräknig 1,9 procent
- Politisk justering till kommunstyrelsen 250 tkr
- Ramväxling 37 tkr för föreningsarkivet

Budgetfördelningen bygger på att respektive kostnad bryts ut och räknas upp med antingen PKV eller löneuppräknig. Varje verksamhet får kompensation motsvarande uppräknade belopp.

DRIFT	Bokslut	Budget	Prognos	Budget
Belopp netto (tkr)	2016	2017	2017	2018
Kommunstyrelse	7 023	4 149	4 149	2 918
Kommunledning	8 000	7 980	8 780	8 885
Adm.-och kommunikation	3 841	4 037	4 037	4 136
IT/Växel/Telefoni	5 456	5 840	5 840	5 978
Reception	428	443	443	455
Ekonomi	4 197	4 580	4 180	4 667
Personal	6 229	6 324	6 174	6 444
Evakueringsboende	2	0	0	0
Summa	35 176	33 353	33 603	33 483
Kommunbidrag	35 389	33 353	33 353	33 483
Resultat	213	0	- 250	0
<i>Intäkter</i>	- 14 726	- 13 217	- 13 037	- 13 468
<i>Kostnader</i>	49 902	46 570	46 640	49 952
Nettokostnad	35 176	33 353	33 603	33 483

Mellan kommunstyrelsen och kommunledningen har det skett en intern budgetjustering för 2018 där kommunledningen blir tilldelad större budgetram. Anledningen till att kommunledningen har en större budgetram beror på att flertalet kostnader som tidigare funnits under kommunstyrelsen idag ses som kostnader som bör ligga under kommunledningen.

Sedan 2016 har utvecklingsmedlen lagts på gemensamma kostnader/intäkter. Utvecklingsmedlen kan på detta sätt följas upp bättre. Utvecklingsmedel är för 2018 budgeterat till totalt 1 000 tkr.

[Handwritten signatures and initials]

Bildningsnämnd

Ansvar och uppdrag

Nämndens uppdrag är att tillhandahålla utbildnings- och kulturverksamhet för kommunens invånare på uppdrag av kommunfullmäktige. Detta gör nämnden genom att driva verksamheterna förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola, grundsärskola och gymnasieskola enligt den skolstruktur som kommunfullmäktige har beslutat. Gymnasiesärskola bedrivs inte i egen regi, utan platser köps utanför kommunen. Kommunal vuxenutbildning bedrivs i en gemensam organisation med Vårgårda som huvudman och utbildningen är förlagd till båda kommunerna. Nämndens kulturverksamheter innebär ett övergripande kulturansvar samt ett ansvar för bibliotek och musikskola. Till detta kommer också ett ansvar för fritidsgård.

Kommunfullmäktige är huvudman för skolverksamheten och har utifrån inriktningsmål fastställt prioriterade mål för bildningsnämnden samt fördelat ekonomiska resurser till nämnden i form av kommunbidrag. Nämnden har verksamhetsansvaret inför kommunfullmäktige, som i sin tur har huvudmannansvaret inför staten. Statens uppdrag innebär att huvudmannen har ett ansvar för att utbildningen genomförs enligt de statliga styrdokumenterna så att mål och riktlinjer i skollag och förordningar kan uppfyllas. Bildningsnämndens verksamheter har också att hantera en dubbel styrning genom att staten ställer krav på huvudmannen direkt, men också krav som går förbi huvudmannen direkt till rektorer och lärare. Nämnden har ansvar för att bedriva ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete vid sina verksamheter.

Verksamhetsbeskrivning

Förvaltningsledningen

Under förvaltningsledningen ryms verksamheterna Bildningskontoret, Bildningsnämnden och Elevhälsan. Bildningskontoret består av en stab med bildningschef som har det samordnande tjänstemannaansvaret för nämndens verksamheter.

Tillgång till elevhälsa ska finnas för elever i skolverksamheten från förskoleklass till gymnasieskola och elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan, som leds av verksamhetschef, syftar till att öka välbefinnandet bland eleverna och fokus ligger på det förebyggande och hälsofrämjande arbetet samt att stödja eleverna att nå utbildningens mål.

Under verksamhetschef för elevhälsan finns också öppna förskolan som ingår i det förebyggande och främjande samarbetet i familjecentralen. Verksamheten vänder sig till vårdnadshavare med barn i förskoleåldern. Familjecentralen är ett samarbete mellan bildnings- och socialnämnd tillsammans med Barnmorskemottagningen, BMM, Närhälsan och Vårdcentral, BVC, Närhälsan. Verksamheten ska också ses som ett komplement till förskolan och vänder sig med aktiviteter och tidiga insatser för barn upp till 6 år. Verksamheten förutsätter deltagande av vuxen med ansvar för barnet.

Bildningsnämnd omfattar nämndens ledande och styrande politiska del. Nämnden har kontakt med verksamheten genom kontaktpolitiker.

Bildningsnämnden fullgör huvudmannens ansvar för bildningsförvaltningens verksamheter som i vardagen leds och samordnas av bildningschefen. I bildningsförvaltningens stab finns en utvecklingsledare och två handläggare.

Förskola

Förskoleverksamheten är organiserad i två områden; Innerby och Ytterby och varje område leds av en förskolechef. Verksamheten omfattar förskola i egen regi samt i annan huvudmans regi under benämningen gemensamt. Förskoleverksamheten har en god spridning i kommunen och i Ytterby område är förskolor knutna till varje grundskola.

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Verksamhetens uppdrag är att erbjuda alla barn som har rätt till förskola en verksamhet där omsorg, utveckling samt lärande bildar en helhet och lägger en god grund för fortsatt utbildning. Förskolan ses som första delen i utbildningssystemet.

Pedagogisk omsorg i form av familjedaghem erbjuds de föräldrar som önskar denna verksamhet. Verksamheten är ett komplement till förskola och bedrivs i enskild regi vid Knattebo.

Grundskola

Omfattar förskoleklass- och grundskoleverksamhet både i egen regi och i annan huvudmans regi samt skolskjuts för grundskola och grundsärskola. Herrljunga kommuns grundskolor är organiserade i fem mindre enheter; Eggvena, Eriksberg, Hudene, Molla och Od samt tre större enheter; Altorp, Horsby och Mörlanda.

Eggvena, Eriksberg, Od och Hudene utgör rektorsområdet Fyrskolorna. Molla/Mörlanda bildar ett rektorsområde och Horsbyskolan är indelad i skolenheterna F-3 samt 4-6. De små enheterna samt Horsby och Mörlanda bedriver undervisning från förskoleklass till och med årskurs 6 medan Altorp är kommunens enda högstadieskola med årskurs 7-9.

Med ett antal mindre enheter får skolverksamheten en geografisk spridning i kommunen.

Grund- och gymnasiesärskola

Verksamheten omfattar grundsärskola och gymnasiesärskola i egen och i annan huvudmans regi. Verksamhetens uppdrag är att ge de elever som har rättigheten att mottas i särskola en utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar och så långt som möjligt motsvarar den utbildning som ges i grundskolan respektive gymnasieskolan. Grundsärskola bedrivs inkluderat i grundskolan för elever i de tidiga skolåren och för elever i åk 5-9 finns grundsärskola organiserad vid Altorpskolan. Platser i gymnasiesärskolan köps i annan kommun.

Fritidshem

Fritidshemsverksamheten kompletterar utbildningen i förskoleklass, grundskola och grundsärskola och ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda en meningsfull fritid och rekreation. Fritidshem finns vid samtliga grundskolor utom Altorpskolan. Jämfört med andra kommuner har Herrljunga kommun en mycket stor andel av elever från förskoleklass till och med åk 6 i fritidshemsverksamheten.

Gymnasieskola

Verksamheten omfattar gymnasieskola i egen regi och i annan huvudmans regi samt elevresor för gymnasieskola och gymnasiesärskola. Verksamhetens uppdrag är att ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Den interna verksamheten vid Kunskapskällan har ett programutbud bestående av dels små specialiserade yrkesprogram med goda samarbeten förankrade i det lokala näringslivet, dels ett flertal små studieförberedande program. Vid Kunskapskällan finns idag nio nationella program varav fyra är yrkesförberedande. Till detta kommer ett antal lärlingsplatser. Eleverna samläser i hög utsträckning programövergripande ämnen, vilket krävs för att göra det stora programutbudet möjligt.

Komvux

Kommunal vuxenutbildning tillhandahåller utbildning på grundläggande och gymnasial nivå, samt utbildning i svenska för invandrare, SFI och särskild utbildning för vuxna. Sedan höstterminen 2013 bedrivs utbildningen i en gemensam organisation med Vårgårda som huvudman och med verksamhet förlagd i Herrljunga och Vårgårda. Genom detta samarbete kan ett större och mer kvalitativt utbildningsutbud erbjudas. Etablerad samverkan sker sedan flera år kring yrkesutbildningar inom Boråsregionen, kallat BRvux. Denna samverkan ger möjlighet till ett större utbud av yrkesutbildningar för kommuninvånarna och är strategiskt viktig för kompetensförsörjningen i regionen.

Musikskola

Musikskolan bedriver undervisning för barn och ungdomar i kommunen från 7 år till och med den termin man fyller 25 år. Även vuxna erbjuds undervisning i mån av plats. Undervisningen sker dels i egna lokaler som är anpassade för ändamålet men också vid några av kommunens grundskolor. I de tidiga skolåren undervisas stråk- och blåselever i grupp. Terminsavgift dels för undervisning, dels för instrumenthyra, tas ut. Många publika arrangemang anordnas varje år och är en naturlig del av musikskolans verksamhet.

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Bibliotek

Folkbiblioteksverksamheten är organiserad i ett huvudbibliotek i Herrljunga tätort och ett filialbibliotek i Ljung. Biblioteken är tillgängliga för alla. Biblioteket ska främja litteraturens ställning och intresset för läsning, bildning, upplysning och utbildning.

Biblioteket ägnar särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar, för att främja språkutveckling och stimulera till läsning. Andra prioriterade grupper är personer med funktionsnedsättning och personer som har annat modersmål än svenska. Biblioteket arrangerar eller medverkar till varierande kulturprogram för barn och vuxna.

Fritidsgård

Fritidsgården är en öppen verksamhet för ungdomar. Verksamheten vänder sig till alla från åk 7 till dess att man fyller 19 år. Fritidsgårdens mål är att vara en mötesplats där ungdomar kan känna samhörighet och växa som människor, utan krav på prestation. Ungdomarna själva är med och utformar verksamheten i syfte att skapa en attraktiv och meningsfull fritidssysselsättning. Verksamhet bedrivs i huvudsak i Herrljunga med viss verksamhet i Ljung/Annelund.

Verksamheten under 2018

Förvaltningsledningen

Bildningsförvaltningen söker de riktade statsbidrag som finns att söka. Under 2018 kommer förvaltningen att ta del av statsbidrag för lågstadielyft, fritidshemlyft och statsbidrag för mindre barngrupper i förskolan, dock med en betydligt lägre tilldelning. Lågstadielyftet syftar till att ge förutsättningar för att öka lärarbemanningen i förskoleklass och åk 1-3 för att stärka basfärdigheterna läsa, skriva och räkna. Fritidshemlyftet syftar till att öka bemanning och vuxentätheten i fritidshemmen. Statsbidraget för mindre barngrupper i förskolan kan endast erhållas om barnantalet i grupperna minskar och för 2018 blir tilldelningen minimal.

Lärarlönelyftet är en statlig satsning för att öka läraryrkets attraktivitet och bidra till en positiv löneutveckling. Bildningsförvaltningen har tilldelats statsbidrag och lärare som bedöms särskilt kvalificerade enligt reglerna har erhållit en högre lön. Satsningen fortsätter under 2018.

Legitimationskravet, som trädde i kraft i de flesta skolformer den 1 juli 2015, blir en utmaning att klara då vissa behörigheter är mycket svårrekryterade. Legitimationskravet vidgas ytterligare den 1 juli 2018 och gäller då också lärare i grund- och gymnasiesärskola. För att nå legitimerad behörighet för grundsärskolan krävs en omfattande fortbildningsinsats.

En ny studieindeldad timplan kommer att träda i kraft den 1 juli 2018. Timplanen kommer att innebära utmaningar bland annat genom att moderna språk ska läggas ut från och med åk 6. Utöver det kommer antalet timmar i ämnet idrott och hälsa utökas.

En skyldighet att erbjuda 50 timmar lovskola för elever som går i åk 8 respektive åk 9 och är i behov av lovskola har införts och får full effekt under 2018.

Förskola

Projekteringen av ny förskola i Herrljunga tätort ingår i en samlad lösning vid Horsby där totalt åtta avdelningar förskoleverksamhet har planlagts med byggstart i början av 2019. En modulförskola med två avdelningar i Herrljunga tätort är under beredning och beräknas vara i drift i januari 2018.

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Barnomsorg på obekvämtid finns för vårdnadshavare som är i behov av insatsen under tidiga vardagsmorgnar från 05.30 och vardagkvällar fram till kl. 20.30. Vid behov lämnas en ansökan till förvaltningen som prövar om riktlinjerna för att beviljas barnomsorg på obekvämtid är uppfyllt.

I Ytterby förskoleområde har den nya utökade förskolan i Molla tagits i bruk. Därigenom prognostiseras för att tillgång och efterfrågan är i fas i södra delen av kommunen. I Ytterby förskoleområde kommer det att vara en fortsatt brist på förskoleplatser i Eggvena och Hudene och här kommer platser att anvisas vid förskolor i Herrljunga tätort.

Förskoleverksamheten fortsätter med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet under 2018.

Grundskola, grundsärskola

Det systematiska kvalitetsarbetet resulterar i en förbättring av uppföljningar och analyser av de mål skolan har att förhålla sig till. Underlagen består bland annat av trivselenkäter kring "mjuka" frågor och sammanställningar och analyser av dessa samt av motsvarande för elevernas måloppfyllelse. I analyserna av resultaten identifieras utvecklingsområden med insatser både på förvaltnings- och skolnivå.

Under ett antal år har grundskola, grundsärskola liksom övriga verksamheter arbetat med att utveckla tillgängligheten i förskola och skola för att göra den mer inkluderande för alla barn och elever. Planeringen av detta arbete har delvis skett i samarbete med SPSM, Specialpedagogiska skolmyndigheten. Utvecklingsarbetet har haft som mål att öka kunskapen hos personalen kring elever i behov av stöd samt förse personalen med användbara strategier, metoder och redskap att i det vardagliga arbetet möta alla elever.

Under 2018 kommer fokus inriktas på ett språkutvecklande arbetssätt i alla ämnen och hur elever med svenska som andraspråk ska kunna mötas kvalitativt i undervisningen.

En samverkan mellan grundskolans senare år och det lokala näringslivet utvecklas vidare under de kommande åren. Syftet är bland annat att synliggöra tillverkningsindustrin och det lokala näringslivet och därigenom möjliggöra att alla ungdomar kan göra väl underbyggda programval till gymnasieskolan. Altorpskolan har en väl strukturerad verksamhet för detta och arbetar också med att eleverna får vara ute på PRAO.

Gymnasieskolan

Kunskapskällan arbetar vidare med att utveckla verksamheten och några prioriterade områden har arbetats fram och gemensamt valts ut i det systematiska kvalitetsarbetet.

Kunskapskällan vidareutvecklar sin profilering kring de fyra ledorden; Internationellt fokus, Miljö och Hållbarhet, Entreprenörskap och Retorik. Ledorden knyter samman utbildningen vid samtliga program och förbereder ungdomarna för ett vuxenliv där de kan förverkliga sina framtidsdrömmar.

Samverkan mellan företagande och näringsliv och Kunskapskällan vidareutvecklas, bland annat i syfte att skapa en större medvetenhet om de kompetenser som efterfrågas av tillverkningsindustrin.

Komvux

Ett samverkansavtal har tecknats för den gemensamma vuxenutbildningsorganisationen med Vårgårda som huvudman. Bildningsnämndens presidium ingår i samrådsgruppen som träffas ett par gånger om året och fungerar som samrådande organ för hantering av vuxenutbildningsfrågor.

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Musikskola

Musikskolan kommer under 2018 att tydliggöra mål och riktlinjer och göra musikskolans verksamhet allt mer tillgänglig. Musikskolan ska bidra till att stärka det lokala kulturlivet och bidra till kommunens attraktivitet och utveckling. Ett område att utveckla är hur musikskolans olika musikkurser kan integreras och samverka på ett målinriktat sätt med kommunens olika skolverksamheter under skoltid.

Bibliotek

Fokus ligger på mångspråkig biblioteksverksamhet, förankrat i Sjuhäradsprojektet "Gränslösa bibliotek". I samarbete med Västarvet, Vårgårda kommun och föreningar arbetar vi med natur, kultur och landskap, vilket utmynnar i en så kallad Arena-vecka i oktober 2018, med fokus på aktiviteter kopplade till vårt kulturarv.

Fritidsgård

Fritidsgården har som mål att erbjuda en verksamhet som är attraktiv för tjejer och killar. Fritidsgården strävar efter att ha en bred verksamhet som gör den attraktiv så att många ungdomar deltar. Fritidsgårdens övergripande mål är att bidra till att ungdomar känner sig välkomna och ges en kompletterande och meningsfull fritid.

Ekonomiska förutsättningar

Bildningsnämndens budgetram för 2018 är 244 159 tkr vilket är en ökad tilldelning med 6743 tkr jämfört med föregående år. Budgetens förändring mot föregående år kan härledas till följande områden:

Område	Summa	Ev förtydligande
	(tkr)	
Lönerevidering 2017	4 242	
Politiska prioriteringar	1 000	
Prisuppräknings	1 468	
Nationella beslut	623	
Volymförändringar	-553	Demografimodell
Ramväxlingar	-37	Föreningsarkivet
Totalt	6 743	

Bildningsnämndens budget ökar med 4 242 tkr för löneökningar under 2017. Summan baseras på utfallet av årets löneöversyn.

Bildningsnämndens budget ökar med 1 468 tkr för prisuppräknings. Summan har tilldelats enligt ekvationen budget minus löner multiplicerat med 1,9 procent. KPI-uppräknings ska kompensera för 2018 års prisökningar.

Bildningsnämndens budget ökar med 623 tkr i och med de nationella besluten. I de nationella besluten ingår betygsättning i moderna språk, Lovskola, läsa skriva räkna garanti, nationella prov, rätt till Komvux samt Ny gymnasiesär.

Bildningsnämndens budget minskar med 553 tkr efter avräkning mot demografimodellen. Minskningen baseras på att volymutfallet för 2016 var lägre än volymtilldelningen 2016, avvikelsen räknas i sin tur av för budget 2018.

En ramväxling om 37 tkr görs från bildningsnämnden till kommunstyrelse med avseende på föreningsarkivet. Tidigare låg detta ansvar under biblioteket, men är flyttat under 2017.

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Barn-/elevpeng

Bildningsnämnden höjer barn/elevpengen samt landsbygdsstödet med 2,6 procent. Höjningen ligger i linje med 2017 års lönerrevision. Landsbygdsstöd utgår till de minsta enheterna och kompenserar för ett elevantal som är lägre än 50 elever i årskurs 1-6. Stödet utgår med 25,4 tkr för de elever som saknas för att komma upp till 50 elever. Exempel: En skola har 47 elever i årskurs 1-6. Landsbygdsstöd utgår enligt $50-47=3$. $3 \times 25,4=76,2$.

Fritidshemspengen delas upp i en peng för elever med lov- och garantiplats och i en peng för elever med behov plats under hela året. Avsikten är att fördela fritidshemspengen mer rättvist utifrån hur många timmar eleverna är där. Fritidshemspengen för lov/garanti och heltid höjs med 2,6 procent.

Programpeng

Programpeng används för att fördela resurser till gymnasiet. Programpengen skiljer sig från barn-/elevpeng eftersom programpengen ska täcka samtliga kostnader på gymnasiet. Medan barn-/elevpeng består av två delar, undervisning och läromedel, består programpengen av sex delar, undervisning, läromedel, elevhälsa, måltider, lokalkostnader och administration.

- Undervisning, administration och elevhälsa har räknats upp med den faktiska löneökningen för 2017 med 2,6 procent.
- Måltider, beräknas utifrån det faktiska priset per/portion multiplicerat med det totala elevantalet minus 10 procent som räknas som generellt bortfall.
- Lokalvård samt hyra beräknas utifrån det faktiska priset som debiteras av tekniska förvaltningen 2018. Detta görs genom interndebiteringar.

En översyn på programpriserna görs årligen inför fastställandet av det nya budgetåret. Mer information om barn-, -elev-, -och programpeng finns i dokumentet resursfördelningsprinciper 2018 som antogs av bildningsnämnden i augusti.

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Budgetfördelning

DRIFT	Bokslut	Budget	Prognos	Budget
Belopp netto (tkr)	2016	2017	2017	2018
Nämnd	395	525	525	450
Förvaltningsledning	7 018	9 529	8 656	8 569
Elevhälsa inkl familjecentral	4 973	6 005	6 005	6 163
Förskolan	54 193	57 265	56 965	60 281
Fritids	15 416	15 603	15 603	18 306
Grundsärskolan	3 260	3 632	3 632	4 233
Grundskolan	89 477	93 703	94 203	93 859
Gymnasiesärskolan	2 178	1 861	2 161	2 370
Gymnasieskolan internt	27 485	27 760	27 760	26 440
Gymnasieskolan externt	12 895	12 214	12 214	10 956
Vuxenutbildning	5 080	5 071	5 261	5 373
Fritidsgård	645	599	599	599
Musikskola	2 139	2 113	2 113	2 122
Bibliotek	4 232	4 312	4 312	4 178
Allmän kulturverk	257	405	263	260
Summa	230 290	240 596	240 201	244 159
Kommunbidrag	233 762	240 596	240 596	244 159
Resultat	3 472	0	395	0
<i>Intäkter</i>	-39 878	-34 324	-34 234	-30 698
<i>Kostnader</i>	270 168	274 920	274 435	274 857
<i>Nettokostnad</i>	230 290	240 596	240 201	244 159

Kommentar till budgetfördelning

Stora delar av bildningsnämndens budget fördelas genom barn-, elev- och programpeng multiplicerat med den aktuella volymen. Förändringar i barn-, elev- och programpeng och volymer får därmed en stor påverkan på budgettilldelningen. Verksamheter och kostnader som inte omfattas av barn-, elev- och programpeng har fått kompensation för den faktiska löneökningen och inflation (PKV). Undantag är kapitalkostnader, skolskjutsar, interkommunala kostnader/intäkter och dylikt där prognos ligger till grund för budgettilldelning.

Budgeterade volymer 2018

Ålder/årskurs	Budget	Budget	Förändring
	2017	2018	
Förskolan 1-3 inkl. kooperativ	190	235,5	45,5
Förskolan 4-5 inkl. kooperativ	274	258	-16
Pedagogisk omsorg 1-3	8,5	8	-0,5
Pedagogisk omsorg 4-5	17	10	-7
Fritidshem inkl lov/garanti	535	539	4
Barn Förskoleklass	120	127	7
Elever årskurs 1-3	292	311	19
Elever årskurs 4-6	326	332	6
Elever årskurs 7-9	314	314	0
Elever kunskapskällan	243	247	4
Totalt	2319,5	2381,5	62

[Handwritten signature and initials]

Socialnämnd

Ansvar och uppdrag

Socialnämnden har till uppgift att fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten och se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning. Socialtjänsten omfattar myndighetsutövning - utredning och beslut om insatser för enskilda individer inom äldreomsorg, personer med funktionsnedsättning samt inom individ- och familjeomsorg. Socialnämnden arbetar också med förebyggande verksamhet och deltar i samhällsplaneringen i kommunen. Insatserna utförs med stöd av en omfattande lagstiftning som till exempel Socialtjänstlagen, Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, Hälso- och sjukvårdslagen, Färdtjänstlagen och Alkohollagen.

Samhällets socialtjänst ska på demokratins och solidaritetens grund främja människors

- ekonomiska och sociala trygghet,
- jämlikhet i levnadsvillkor,
- aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten ska under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupper egna resurser.

Verksamheten ska bygga på respekt för människors självbestämmanderätt och integritet.

Verksamhetsbeskrivning

Förvaltningsledning

Uppdraget för förvaltningsledningen är att leda och styra verksamheten i enlighet med de lagar, riktlinjer och beslut som fattas.

Myndighet

Verksamhetens uppdrag är att utreda, fatta beslut och följa upp:

- Hjälp och stöd till äldre personer och personer med funktionsnedsättning enligt Socialtjänstlagen
- Insatser för särskilt stöd och särskild service till vissa funktionsnedsatta enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- Ärenden gällande barn, unga, vuxna och familjer enligt Socialtjänstlagen (SoL), Lagen om vård av unga (LVU), Lagen om vård av missbrukare (LVM), Föräldrabalken (FB), Hälso- och sjukvårdslagen (HSL), Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS), Lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT).
- Försörjningsstöd enligt gällande riktlinjer.
- Familjerätt innefattande ärenden som faderskap, umgänge och vårdnad om barn

Centralt stöd

Staben är en stödfunktion till de olika verksamheterna inom socialförvaltningen och förser nämnden med information och beslutsunderlag. Stabens huvuduppgifter är att omvärldsbevaka samt på uppdrag av förvaltningsledning utreda och bereda ärenden. Från 1 september 2016 är stab en egen enhet och ansvarar också för avgiftshantering, skuldsanering, bemanningsenheten samt att utreda, fatta beslut och följa upp behov av att använda särskilt anordnade transporter för personer med funktionsnedsättning enligt Lag om färdtjänst samt Lag om riksfärdtjänst.

Vård och omsorg

Verksamhetens uppdrag är att ge stöd och hjälp till främst äldre personer så att de tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Insatserna ska utformas så att de stärker den enskildes möjlighet att leva ett tryggt och självständigt

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

liv. Insatser ges i form av hemtjänst, hemsjukvård (sjuksköterskeinsats, rehabinsats och hjälpmedel) dagverksamhet, avlösning, samt korttidsverksamhet. Då behoven inte kan tillgodoses i den ordinarie bostaden finns möjlighet att ansöka om vård och omsorgsboende. Det är Socialtjänstlagen och Hälso- och sjukvårdslagen samt kommunala riktlinjer som reglerar stödet.

Socialt stöd

Verksamheten är indelad i fyra enhetschefsområden; Sysselsättning, Funktionshinder, EKB HVB samt Verkställighet IFO.

Kommuninvånare med funktionsnedsättning kan efter individuell behovsbedömning få stöd och insatser enligt LSS. Insatserna ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet med målet att den enskilde får möjlighet att leva som andra. Den enskilde ska tillförsäkras goda levnadsvillkor. Enheten har en gruppbostad enligt LSS, en servicebostad enligt LSS samt ett antal ärenden gällande personlig assistans enligt LSS.

Kommunens HVB-hem för ensamkommande barn är samlade under HVB-EKB. Enheten är inne i ett krympande skede; tre hem ska bli ett. Hemmen rymmer flertalet av de till Herrljunga anvisade ensamkommande barnen. Enheten för sysselsättning innehåller arbetsmarknadsenheten och daglig verksamhet. Den förstnämnde syftar till att främja enskildas möjligheter till egen försörjning och den sistnämnda erbjuder sysselsättning för personer med beslut om daglig verksamhet enligt LSS.

Inom enheten Verkställighet IFO har förvaltningen samlat flera olika öppenvårdsinsatser enligt Socialtjänstlagen, såsom missbruksbehandling, introduktion för nyanlända, boendestöd, familjebehandling samt en öppen verksamhet för personer med psykisk funktionsnedsättning. Här finns också social beredskap, familjerådgivning, ungdomsmottagning, familjecentral samt grupper för kvinnor, män och barn som bedrivs i samarbete med andra kommuner.

Verksamhetsmått och nyckeltal

	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018	Snitt i riket 2016
Särskilt boende					
Antal platser Särskilt boende:	81	81	78,4	91	
Varav somatiska platser	28	28	25,4	29	
Varav demensplatser	53	53	53	62	
Inv 65+ i särskilda boendeformer, andel (%)	3,4				4
Kostnad särskilt boende, äldreomsorg, kr/inv 65+	28 905				34 770
Ordinärt boende					
Kostnad hemtjänst, äldreomsorg, kr/inv 65+	20 687				19 693
Korttidsboende					
Korttidsvård, antal platser	9,8	8	9	8	
Funktionsnedsättning					
Kostnad insatser enl. LSS och SFB, kr/inv	4 133				6 060
Individ- och familjeomsorg					
<i>Barn & Familj</i>					
Nettokostnad Barn & ungdomsvård kr/inv	1 100				1 670
<i>Vuxen</i>					
Nettokostnad missbruksvård vuxen kr/inv	588				557
Nettokostnad Ekonomiskt bistånd kr/inv	943				999

[Handwritten signature]

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Verksamheten under 2018

Nämnd och förvaltningsledning

Socialförvaltningen yrkade inför budgetåret på en ramförstärkning på ca 14,2 miljoner för att kunna genomföra nödvändiga insatser och åtgärder i form av personalförtätning, utifrån det faktum att verksamheten idag har samma bemanning som för ca 5 år sedan. Kraven och komplexiteten på våra brukare/boende samt verksamheten i stort har ökat. Utifrån den idag tilldelade budgeten för 2018 kommer förvaltningen även fortsättningsvis inta en stram budgethållning, vissa små utrymmen kommer att finnas för förstärkningar i form av specialkompetens och lite bredare satsningar i form av projektinsatser. Just projektinsatser är det sätt att använda tilldelade medel på så länge nämnden inte får nödvändig ramförstärkning – verksamheten kan inte dra på sig löpande kostnader då det är osäkert om det finns täckning för det året därpå. Förvaltningen får under inga omständigheter hamna i en situation där den förbrukar mer pengar än budgetramen tillåter. Förvaltningen kommer vidare att satsa på målet en välmående verksamhet, arbeta mer aktivt med åtgärder över tid samt korta åtgärder i form av samlade punktinsatser, sjukskrivningarna är kostsamma och tar kraft och ork från personalgrupperna. Vidare måste förvaltningen i enlighet med fattade beslut börja planera utbyggnaden av Hagen som demenscenter med en utökning av antalet demensplatser, demensdagvård och korttidsverksamhet.

Kvalitet ska det satsas ytterligare på under 2018, ambitionen och målet är att bli betydligt mer gröna i enlighet med öppna jämförelser. Idag finns en förhållandevis stabil situation när det gäller budget, med möjlighet att ta ut svängarna och genomföra vissa riktade insatser utifrån ett kvalitetsperspektiv, men absolut nödvändiga investeringar för att bygga en hållbar och god socialförvaltning skjuts på framtiden ytterligare. Detta kan innebära ett tapp av nyckelfunktioner, att inte lyckas vara så attraktiva på arbetsmarknaden, att lokaler inte håller måttet samt att inte kunna göra nödvändiga investeringar i välfärdsteknologi och e- tjänster.

Myndighet

Med den nya organisationen med en samlad myndighetsutövning går förvaltningen mot en tydlig process-baserad förvaltning, det vill säga en beställare- och utförare-organisation utformas. Att lägga all myndighetsutövning under en verksamhetschef har positiv verkan både på individ- och organisatorisk nivå.

- En väg in – medborgarna har en enda väg in där de kan slussas för att få rätt hjälp
- Enklare handläggning av komplexa ärenden som berör flera olika myndighetsområden
- Den enskilda behöver inte ha så många olika kontakter med olika myndighetsavdelningar
- Samlad och bredare kompetens inom verksamhetsområdet
- Bättre ekonomisk översikt och uppdelning av resurser
- Rättssäkert arbete
- Vid arbetstoppar blir det enklare att fördela arbetet och fler kan hjälpas åt

Fortsätta med att genomföra rättssäkra och snabba utredningar samt att ytterligare öka samarbetet med utförarledet.

Centralt stöd

Förutom ordinarie arbete kommer den nya dataskyddsförordningen som börjar gälla i maj 2018 innebära mycket arbete för centralt stöd – såväl i form av stöd till andra enheter som i form av förändringar i de interna processerna och dokumenthanteringen för att följa förordningen. En bemanningspool kommer starta under hösten 2017. Poolen är en försöksverksamhet som ska utvärderas under hösten 2018 för beslut om fortsättningen. Dokumentation kring färdtjänsthandläggningen och avgiftshandläggningen behöver ses över och förbättras.

Vård och omsorg

En tredje enhetschef för hemtjänst tillträder. En ny avdelning på Hagen öppnas och antal demensplatser inom särskilt boende ökar med nio stycken. Anhörigstöd finns tillgängligt för de som har behov av detta. Beslutet att införa trygghetskamera verkställs.

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Socialt stöd

HvB ensamkommande fortsätter sin avveckling av vissa boenden. Detta ska vara klart till maj 2018. Den nya organisationen medför att en enhetschefstjänst avvecklas.

Verksamhetsförändringar till följd av tilldelad budgetram

Nämnd och förvaltningsledning

Den nya tilldelningen kommer inte att påverka nämnd och förvaltningsledning.

Myndighet

Enheterna som flyttas tar med sig sina budgetmedel till den nya enheten och den nya tilldelningen kommer därför inte att medföra några förändringar. En enhetschef inom socialt stöd minskas och därmed finns utrymme att tillsätta ytterligare en 1:e socialsekreterare som kommer att vara placerad inom myndighet.

Centralt stöd

En 75% tjänst tillsätts för att stärka upp IT/System. Tilldelad budgetram tillåter också att en bemanningspool startas upp.

Vård och omsorg

I och med en ramförstärkning kan en tredje enhetschef för hemtjänsten tillsättas. En ny avdelning på Hagen kan öppnas och på så sätt skapas nio ytterligare demensplatser i kommunen.

Socialt stöd

I och med den nya organisationen försvinner en hel del av 2017 års verksamhet. Kvarvarande verksamhet kommer att kunna bedrivas i oförändrat skick. Den pågående partiella avvecklingen av Ensamkommande fortsätter enligt plan och påverkas inte av tilldelade budgetmedel.

Ekonomi

Budgetförutsättningar

Område	Summa (tkr)	Ev förtydligande
Lönerevidering 2017	4 672	Varav 3 505 ingår i rev budget 2017
Politiska prioriteringar	2 100	Statsbidrag för ökad bemanning upphör
	1 500	KF-beslut § 71
Nationella beslut	-70	Höjt takbelopp högkostnadsskydd äo
Prisuppräknings	654	1,9 % KF beslut
Volymförändringar	740	Prognos demografiförändring
Ramväxlingar	0	
Totalt	9 596	

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Drift

I budgetförslaget från KS/KF finns ingen ramtilldelning gällande åren 2019-2020. Dessa finns därför inte med här.

Fördelning per ansvarsområde

DRIFT	Bokslut	Budget	Prognos	Budget
Belopp netto (tkr)	2016	2017	2017	2018
Nämnd	453	630	630	630
Förvaltningsledning	4 521	5 902	5 452	7 911
Myndighet*	8 970	43 068	9 939	43 425
Centralt stöd	4 911	7 727	7 527	8 085
Vård och omsorg	105 799	114 851	113 251	118 315
Socialt stöd*	52 593	25 007	55 886	24 910
Summa	177 246	197 185	192 685	203 276
Kommunbidrag	186 855	197 185	197 185	203 276
Resultat	9 609	0	4 500	0
<i>Intäkter</i>	<i>-68 066</i>	<i>-69 644</i>	<i>-69 040</i>	<i>-62 513</i>
<i>Kostnader</i>	<i>245 312</i>	<i>266 829</i>	<i>261 725</i>	<i>265 789</i>
<i>Nettokostnad</i>	<i>177 246</i>	<i>197 185</i>	<i>192 685</i>	<i>203 276</i>

* Fördelning i bokslut 2016 samt prognos 2017 redovisas enligt nuvarande organisation där Myndighet = Bistånd

Fördelning per verksamhet

Fördelning per verksamhet kommer ske under hösten när detaljbudgetarna läggs

Kommentar till fördelning av kommunbidrag

Socialnämnden är tilldelad totalt 203 276 tkr. Uppräkning har skett av nettokostnad förutom löner med 1,9 procent. EKB och introduktionsenheten är undantagen från uppräkning då de ska finansieras till 100 procent av ersättningar från Migrationsverket. Avdrag har gjorts av intäkter och kostnader i resultaträkningen med 7 000 tkr för minskad verksamhet inom EKB. Tilldelning av kommunbidrag har skett för kompensation för lönerrevisionen, det vill säga den så kallade lönepotten är utfördelad och syns både i budget 2017 och i budget 2018.

Övriga förändringar:

Förvaltningsledning: buffert om 1 procent har tillskapats genom att minska ramen per ansvarsområde – totalt 2 025 tkr

Myndighet: +730 tkr extra tilldelning, – 1 procent till buffert

Centralt stöd: +1 360 tkr extra tilldelning, – 1 procent till buffert

Vård och omsorg: + 3 650 tkr extra tilldelning, – 1 procent till buffert

Socialt stöd: -600 tkr, – 1 procent till buffert

 S KS dotA /H

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Teknisk nämnd

Ansvar och uppdrag

Tekniska nämnden har uppdraget och ansvaret för:

- Kommunens väghållning av gatunät samt ansvar för drift och underhåll av kommunens gator, vägar, broar, fastigheter, allmänna platser, gatubelysning och parkmark. Ansvaret innefattar även kommunal parkeringsövervakning och förändring i lokala trafikföreskrifter samt flaggning och dekorering av allmänna platser.
- Bidrag till enskilda vägar och vägsamfälligheter samt kommunens trafik- och trafiksäkerhetsarbete
- Projektering, upphandling och genomförande av fastigheter och anläggningar i samband med beslutade investeringar.
- Tillhandahållning av måltider till kommunens förvaltningar samt vaktmästeri, lokalvård, fordons- och tvättservice.
- Kommunens verksamhetslokaler, inklusive drift och underhåll, samt hyr externa lokaler åt andra förvaltningar.
- Handläggning av ärenden gällande statligt och kommunalt bostadsstöd.
- Handläggning av ärenden gällande försäljning av tomter för bostadsändamål och ansvaret för den kommunala tomtkön.
- Handläggning av ärenden gällande marknadsverksamheten och torghandeln i Herrljunga.
- Handläggning och genomförandet av mark- och fastighetsaffärer på uppdrag av kommunstyrelsen.
- Verka för att utvecklandet av renhållningskollektivet och ansvaret för renhållning, avfallshantering, återvinning och behandling av hushållsavfall.
- Kommunens fritidsverksamhet och handläggningen av ärenden gällande kommunalt bidrag till föreningar.

Verksamhetsbeskrivning

Nämnd och förvaltningsledning

Ledning, uppföljning samt rapportering av förvaltningens verksamhetsområden säkerställs inom denna funktion. Verksamheter som projekt, administrativ hantering av ärenden, markförsörjning, skog, bostadsanpassning och fastighetsreglering ingår.

Fastighet

Fastighetsenheten förvaltar i dagsläget ca 68 000 m² BTA lokalyta. Enheten ansvarar för underhåll, drift och skötsel av fastighetsbeståndet samt bistår verksamheterna med vaktmästeritjänster. Vidare ansvarar enheten även för skalskydd, lås och larm samt byggnadstekniskt brandskydd.

Gata och park

Enheten för gata och park innehåller väghållning av kommunala gator och allmänna platser, gatubelysning, trafiksäkerhet, trafikföreskrifter, handläggning av bidrag till enskilda vägar. Detta inkluderar såväl drift och underhåll som investeringar samt koordinering med regionala och nationella infrastruktur- och trafikrelaterade program. Även förvaltning av park- och grönytor samt upprätthållande av skogsbruksplan med tillhörande skogsbruk ingår.

Internservice

Kommunens internservice syftar till att stödja andra förvaltningar och möjliggöra för dem att fokusera på sitt huvudsakliga uppdrag. Arbetet ska genomföras med stort kundfokus. Centraliserad internservice säkerställer en enhetlig service för kommunens samtliga användare samt effektiv resursanvändning för kommunen som helhet.

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Lokalvård

Genom att använda rätt städmetoder, material och övrig utrustning skapas en effektiv lokalvård i kommunens samtliga förvaltningar. Lokalvården utförs på uppdrag av respektive förvaltning.

Måltider

Måltidsservice ska leverera kostnadseffektiv service av hög kvalitet till beställande förvaltningar och dess gäster i form av måltider. Måltiderna uppfyller livsmedelsverkets rekommendationer för respektive målgrupp inom förskola, skola, vård- och omsorg.

Verksamheten ska tillsammans med köpande förvaltningar verka för att höja måltidskvaliteten utifrån kundens och gästens önskemål. I uppdraget ingår även att följa och implementera detkostpolicy med handlingsprogram. Då Måltidsservice står för kommunens livsmedelsinköp ska enheten verka för att öka andelen ekologiska och närproducerade livsmedel.

Tvätt

I kommunens tvätteri tvättas all tvätt som kommunen genererar så som lakan, handdukar och arbetskläder. Även kläder från de som bor på särskilt boende tvättas.

Fritid

Nämnden handlägger bidrag till föreningar och har ett strategiskt ansvar för utveckling av fritidsverksamheten i kommunen samt kontakten med föreningar.

Sim och idrottshallen bedriver aktiviteter för alla kommunens innevånare, har öppet 7 dagar i veckan under september-april och under maj-augusti med begränsat öppethållande. Det bedrivs simundervisning för alla elever i kommunen från förskoleklass till åk6. Det bedrivs simskola, babysimkurser och vattengympa. Simhallen hyrs ut till simföreningar, konstsim och privatpersoner samt till lägerverksamhet. I huset finns även ett gym med gruppträning "Sportlife" som drivs av simhallen.

Idrottshallen och Mörlandahallen hyrs ut på dagtid till skolan och på kvällstid och helger hyrs den ut till föreningar, evenemang med mycket publik och privatpersoner samt till lägerverksamhet.

Renhållning

Renhållningsavdelningen ansvarar för ett miljöriktigt omhändertagande av hushållsavfall. Kommunens renhållningsverksamhet är avgiftsfinansierad. Insamlingen av kärlavfall och slam sker inte i egen regi utan utförs av upphandlade entreprenörer. Renhållningsavdelningen ansvarar för kommunens två bemannade återvinningscentraler (ÅVC) som tar emot grovsopor och farligt avfall. Tumbergs avfallsanläggning drivs och ägs gemensamt med Vårgårda kommun. På anläggningen finns en avslutad deponidel som ska sluttäckas innan 2025.

Verksamheten under 2018

Nämnd och förvaltningsledning

Försäljningen av tomter förväntas fortsätta under 2018. Eftersom planeringsprocesserna är långa behöver nästa större bostadsområde påbörjas redan nu. Detaljplaneringen av Södra Horsby Etapp 2 har påbörjats och tekniska nämnden bevakar så att området planeras på ett sätt som möjliggör framtida tomtförsäljning.

Fastighet

Under 2018 fortsätter arbetet med att få in fakta och underlag i det nya fastighetssystemet. I detta fastighetssystem kommer nya underhållsplaner och driftinstruktioner att ta form. Energioptimeringen av fastigheterna är ett pågående och konstant arbete, som även kommer att präglade 2018, och har sitt syfte i att sänka

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

energianvändningen i kommunens lokaler. Till- och nybyggnationen av Horsbyskolan/förskolan kommer att ske i etapper och ombyggnad av avdelning på Hagen kommer färdigställas. Fastighet har också ett antal utmaningar att ta sig igenom under 2018 då ett generationsskifte bland personalen är oundvikligt och underhållsskulden är hög.

Lokalresursplanen ska revideras i början på 2018. Grunden för planen är kommunens prognos för befolkningsutveckling i olika åldersgrupper. Lokalresursplanen kommer att ligga till grund för kommunens kommande investeringsplanering.

Gata och park

Med stöd av den asfaltsunderhållsutredning som har genomförts av oberoende part så har framtida behov av gatuunderhållet vad gäller asfaltering identifierats. Med förbättrad kontroll och information kan underhåll av kommunens gatunät planeras bättre över lång tid. År 2018 planeras för en större satsning på asfaltering, dubbelt så stor som på senare år.

Två projekt som planerades att påbörjas eller genomföras under 2017 men som flyttas framåt är ny väg till Orraholmen och förbättringsåtgärder utanför stationshuset i Herrljunga. Ett mindre arbete för att förbättra tillgängligheten för rörelsehindrade och äldre i gatumiljön - på trottoarer och i gångpassagestråk i korsningar - kommer att slutföras.

Kompletterande gatubelysning för trafiksäkerhet och trygghet kommer att genomföras i Grude. Förstudie fortsätter tillsammans med Herrljunga Elektriska om ny belysningsstyrning baserad på modern, digital teknik med planerat genomförande år 2019.

För driften av gator och parker fortsätter utvecklingsarbetet som syftar till att säkerställa en god kvalitet och en effektiv verksamhet, tillsammans med kommunens entreprenörer. Kommunen planerar för plantering av en större mängd blomsterlökar under 2018.

Trafikverket genomför och planerar flera projekt som berör Herrljunga.

- Byggnationer av GC-vägar väster och söderut från Herrljunga, slutföres under första halvåret 2018 och kommer även att ställa krav på information till allmänheten.
- Förbigångsspår i Remmene och Fåglavik fortsätter.
- Ny signalanläggning järnväg som påverkar övergångar och stationen i Ljung.

Sammantaget görs många satsningar som kommer förbättra infrastrukturen i kommunen och möjliggöra för medborgare att röra sig både mer effektivt och säkrare.

Internservice

Lokalvård

Lokalvårdsorganisationen har ett stort kommande rekryteringsbehov beroende på pensionsavgångar de närmaste åren. Under 2018 behöver lokalvårdsorganisationen arbeta fram strategier för att kunna möta det framtida rekryteringsbehovet.

Arbetet med att färdigställa interna avtal som båda parter är nöjda med fortsätter. Arbetet syftar till att förtydliga innehållet i lokalvårdstjänsten.

Kommunen har flera större byggprojekt framför sig vilket kommer att ställa höga krav på samordning. Det krävs en hög flexibilitet under byggprocesserna när allt ska samordnas med byggstöd, införskaffa ny utrustning, och upprätta nya städförråd i samband med igångsättandet av verksamheterna i lokalerna.

I samband med att nya städytor tillkommer uppkommer ett stort behov av nya arbetsbeskrivningar och personal för dessa ytor. I dagsläget går mycket tid åt till att samordna arbetet i byggprocessen. I framtiden behöver lokalvårdsorganisationen samarbeta än mer med övriga delar av kommunen för att kunna planera verksamheten, kopplad till byggprocesser, på ett än bättre sätt.

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Måltider

Under 2018 behöver Måltidsservice arbeta fram strategier för att kunna möta det framtida rekryteringsbehovet då det är stor brist på utbildade kockar.

Man bör se över framtida behov av utbyggnad av köket i Hudene och framtida renoveringsbehov av befintliga kök. Byggnation av nya köket och matsalen på Horsby.

Tvätt

En konsekvensutredning av tvätten har påbörjats under 2017, vilken kommer att fortsätta under 2018. Konsekvensutredningen kommer att se över om det är möjligt att lägga ut tvätten på entreprenad.

Fritid

I samband med fastighetsöversyn av simhallens ytskikt kommer det att köpas in en ny vattenrutschkana med en eventuell ny placering i simhallen.

Uppstart av dialogforum för föreningarna/ intressenter i Herrljunga gällande ny konstgräsplan kommer att startas upp, vad och var ska vi bygga?

Utredning gällande Säms camping kommer att göras med fokus på tillgänglighet samt möjlighet till utveckling av anläggningen.

Översyn av befintliga föreningsavtal där målsättningen är en samsyn för alla med lika villkor.

Byggnation av utegym i Herrljunga och Annelund.

Renhållning

Renhållningsavdelningen kommer att färdigställa en avfallsplan. Chaufförernas felrapportering samt genomförda plockanalyser ska bidra till riktade informationsinsatser med start under 2018.

På Tumbergs avfallsanläggning kommer stora arbeten genomföras gällande sluttäckningen av etapp 1.

Ekonomi

DRIFT	Bokslut	Bokslut	Budget	Prognos	Budget
Belopp netto (tkr)	2015	2016	2017	2017	2018
Nämnd	299	231	263	263	265
Gemensamt	1 398	352	1 532	1 832	1 545
Fastighet	-2 467	-1397	-2400	-2375	-1 571
Gata & Park	9 631	11 545	11 467	11 167	11 565
Internservice	-372	228	0	250	0
Fritidsverksamhet	7 085	7 303	7 893	7 793	7 961
Summa	15 574	18 262	18 755	18 930	19 765
Kommunbidrag	18 870	19 090	18 755	18 755	19 765
Resultat	3 296	828	0	-175	0

Kommunbidraget är fördelat enligt 2017 års fördelning. I kolumnen för 2017 års budget ligger årets lönerövidering med, samt en tilläggsbudget för att täcka de kapitalkostnaderna för konstgräsplanen som belastade fritidsverksamheten i början av året.

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Område	Summa (tkr)
Lönerevidering 2017	84
Politiska prioriteringar	0
Prisuppräknig	215
Kapitalförändring	829
Ramväxlingar	75
Totalt	1 203

Lönerevideringen är på 84 tkr och är uppräknad med 2,6 procent. Kapitalförändringen på 829 tkr reducerar överskottskravet på fastighet från 2017 års nivå. Utöver detta är uppräknigen av nettokostnaden, exklusive personalkostnader och kapitalkostnader, tillagd med 215 tkr. Dessa 215 tkr motsvarar en kostnadsuppräknig med beslutat PKV på 1,9 procent.

Taxefinansierad verksamhet, Renhållning.

DRIFT	Bokslut	Budget	Prognos	Budget
Belopp netto (tkr)	2016	2017	2017	2018
Renhållningsverksamhet	288	300	-2 000	900
Summa	288	300	-2 000	900
Nettokostnad	288	300	-2 000	900
Kommunbidrag	0	300	0	0
Resultat	288	300	-2 000	900

Renhållningen budgeteras för att på tre års sikt nollställa det positiva egna kapitalet.

Bygg och miljönämnd

Ansvar och uppdrag

Bygg- och miljönämndens uppdrag omfattar myndighetsutövning enligt miljöbalken, livsmedelslagen, plan- och bygglagen samt räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor.

Förvaltningens uppgift är att, på nämndens uppdrag, vara kommunens tillsynsmyndighet enligt miljöbalken och livsmedelslagen, handlägga ansökningar om tillstånd/bygglov, bedriva fysisk detaljplanering och räddningstjänst. Nämnden svarar även för kart- och mätverksamhet, adressregister, energirådgivning och för GIS (geografiskt informationssystem).

Verksamhetsbeskrivning

Miljöenheten

Nämnden har i uppdrag att övervaka efterlevnaden av framför allt miljöbalken och livsmedelslagen men även andra lagar. Detta ansvar omfattar delområdena miljöskydd, hälsoskydd, livsmedel och naturvård. Förutom tillsynsansvaret har nämnden också informationsansvar inom sitt arbetsområde gentemot företag och allmänheten.

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Miljöskydd

Tillsyn av efterlevnad av miljöbalken och dess förordning sker inom t ex lantbruk, industriföretag, bensinstationer, avloppsreningsverk, tandläkare, små avlopp m fl. Inom miljöskyddsområdet ligger också tillsynsansvar för förorenade områden med pågående verksamhet och tillsyn vid sanering i samband med miljöolyckor. Nämnden handlägger också anmälningar och ansökningar av de verksamheter som har anmälnings- eller tillståndsplikt samt handlägger eventuella klagomål riktade mot företag och privatpersoner inom detta område.

Hälsoskydd

Tillsyn av efterlevnad av miljöbalken och dess förordning sker inom till exempel skolor, förskolor, daghem, simhallar, verksamheter med risk för blodsmitta, solarier, hyresbostäder med flera. Nämnden handlägger också ansökningar av de verksamheter som har anmälningsplikt samt handlägger eventuella klagomål riktade mot verksamheter inom detta område.

Livsmedel

Kontroll av efterlevnad av livsmedelslagen sker inom restauranger, skolkök, dagligvaruhandeln m fl. Nämnden handlägger också registreringar och godkännanden av livsmedelsverksamheter samt handlägger eventuella klagomål riktade mot verksamheter inom detta område.

Naturvård

Tillsyn av efterlevnad av miljöbalken sker inom eventuella kommunala naturreservat. Enheten tar prover på badvattenkvaliteten i två badsjöar och övervakar flera miljömässiga parametrar i flera sjöar. Avverkningsanmälningar granskas och besvaras vid behov.

Informationsansvaret

Information till företag och allmänhet. Det kan till exempel handla om vägledning i ärenden, information om hur ansökningar eller anmälningar går till samt sakkunskap. Nämnden får dock aldrig arbeta konsultativt och ta fram lösningar på problem eller göra undersökningar som nämnden sedan själva ska godkänna eller granska.

Plan- och byggenheten

Nämndens uppdrag är bland annat att sörja för kommunens detaljplanering. Bygg- och miljönämnden är även beslutande myndighet i frågor, som regleras i plan- och bygglagstiftningen.

Planverksamhet

Bygg- och miljöförvaltningen verkställer framtagandet av detaljplaner. Handläggning av detaljplaner är reglerad i lag. Omfattningen är beroende av byggandet och beslut av kommunstyrelsen. En del detaljplaner betalas av externa brukare. När det gäller detaljplaner för exploateringsprojekt svarar kommunstyrelsen direkt för externa kostnader.

Bygglov, Bygganmälan

Denna verksamhet är reglerad i lag. Omfattningen styrs av byggandet och kan variera mellan olika år.

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Tillsyn

Förutom byggande omfattar nämndens tillsynsansvar obligatorisk ventilationskontroll, skyddsrum och hissar samt tillämpningen av bestämmelserna om strandskydd.

MBK-verksamhet

Inom nämndens ansvar ligger ajourföring av primärkartan samt av byggnads- och adressregister enligt avtal med Lantmäterimyndigheten. Dessa register är en del av en för hela riket gemensam databas.

Rådgivning och Service

Plan- och bygghandläggare tillhandahåller rådgivning i frågor som gäller detaljplaner, lokalisering, utformning, färgsättning, arkitektur, planlösning, byggnadsteknik och byggnadsjuridik samt energirådgivning.

Rådgivningen är en viktig verksamhet med syfte att förebygga dåliga lösningar, fel, konflikter och tvister, som i förlängningen ger onödiga kostnader för både kommunen och den enskilde.

GIS

Ansvaret för underhåll och utveckling av system som ger tillgänglighet till databaser och information med geografisk anknytning ligger på nämnden.

Räddningstjänsten

Nämnden ansvarar för räddningsinsatser vid olyckshändelse och verkar för att hindra överhängande fara för olyckshändelse samt för att hindra och begränsa skador på människor, egendom eller miljö. Nämnden ansvarar även för frågor om tillstånd till hantering av brandfarliga varor som hanteras i kommunen. Räddningschefen har även delegerats ansvaret för kommunens krisberedskapsarbete. Ansvaret ligger under kommunchefen och kommunstyrelsen. På grund av ansvaret har en säkerhetsamordnare anställts.

Den kommunala räddningstjänsten regleras av Lagen om skydd mot olyckor, Lagen om extraordinära händelser, Lagen om brandfarlig vara, förordningar samt av kommunfullmäktige fastställda handlingsplaner, dels förebyggande och dels operativt. Lagstiftningen styr hur samhällets räddningstjänst ska organiseras och bedrivas. Förutom den övergripande verksamheten, som främst syftar till administrativa arbetsuppgifter i egenskap av en politisk styrd kommunal verksamhet, kan Räddningstjänstens uppdrag delas in i tre kategorier.

Förebyggande

En stor del av det förebyggande arbetet är myndighetsbaserat i form av tillståndsgivning och tillsynsarbete enligt Lag om skydd mot olyckor samt Lag om brandfarliga och explosiva varor. En annan del är länken mellan kommunens sotningsentreprenör, där Räddningstjänsten ger medgivande till egen sotning samt övrig samverkan med andra kommunala förvaltningar och myndigheter, främst i brandskyddsrelaterade frågor. Den viktigaste delen i det förebyggande arbetet är vår skyldighet att stötta den enskilde i att leva upp till dennes skyldigheter enligt lagen. Det sker främst genom rådgivning, riktade kampanjer och utbildning.

Operativt

Stor arbetsinsats där vi dygnet runt årets alla dagar upprätthåller en beredskap för invånarna i kommunen. En beredskap som ska finnas tillhands om något händer den enskilde i samhället. En annan stor del av det operativa arbetet är att hålla kvalitén och säkerheten uppe på materiel och fordon. Internutbildningsverksamheten tar även mycket arbetstid. Antalet insatser varierar från år till år men målet är att de ska minska. Samarbete med sjukvården vid IVPA-uppdrag gör att vi breddar vårt uppdrag och kompetensområde. Räddningstjänsten har gränslös samverkan (närmaste station blir larmad) med Alingsås-Vårgårdas Räddningstjänstförbund (Alivar), Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (Särf) och Räddningstjänsten Falköping-Tidaholm. Man har även en teknisk beredskap för fastighetsavdelningen på tekniska förvaltningen. Beredskapen omfattar ett ansvar för brandlarmanläggningarna samt åtgärder för inbrottslarm. Man har även en chefbereidskap för socialförvaltningen där det kan handla om att ta chefs beslut som exempelvis beordra in personal.

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Efterföljande åtgärder

Räddningstjänsten ska följa upp de insatser som man är ute på och i skälighetsomfattning ta reda på orsakerna till olyckan, olycksförloppet samt hur insatsen har genomförts. Det är även viktigt ur arbetsmiljösynpunkt att personalen bearbetar traumatiska upplevelser samt att de drabbade ges rimligt stöd.

Övrig verksamhet

Räddningstjänsten tar sedan 2016 hand om larmmottagning på kommunens samtliga brand- och inbrottslarm. Avtal finns även gällande prov av brandlarmanläggningar. Räddningstjänsten brandutbildar även all kommunens personal samt även näringslivet i kommunen.

Verksamheten under 2018

Miljöenheten

Miljöenheten fortsätter med tillsyn av enskilda avloppsanläggningar enligt fastslagen 10-årsplan. Efter 2021 förväntas intäkterna på enheten bli lägre eftersom antalet ärenden som avser nyanläggning av enskilda avlopp förväntas minska avsevärt. Från och med 2017 är en av miljöinspektörtjänsterna omvandlat till en miljöchefstjänst. Tjänsten kommer till största del bestå av operativt tillsynsarbete, så enhetens kostnader och intäkter tros inte få någon betydande påverkan. En höjning av miljötaxorna har utarbetats eftersom det inte tidigare skett i det intervall som rekommenderas från SKL.

Plan- och byggenheten

Arbetet med detaljplaner och aktiv planering för tillväxt i kommunen har prioriterats genom en 100 % tjänst som kommunarkitekt, detta för med sig en viss ökning av byggande om marknaden är gynnsam. Då kan det innebära att kommunen får hitta nya lösningar framöver vad gäller administration på enheten. Det geografiska informationssystemet GIS utvecklas ständigt i samarbete mellan Vårgårda och Herrljunga kommuner och Herrljunga Elektriska AB. Systemet har en potential att vara ett bra hjälpmedel för kommunens beslut vid utredningar av olika slag. Tekniska förvaltningen har kommit så långt att de använder sig av GIS i det dagliga arbetet med gata-parkinventering.

Inom området energi- och klimatrådgivning är framtiden osäker, på grund av osäkerhet i stadsbidragsanslaget för 2018. Verksamheten är helt beroende av bidrag från Energimyndigheten.

Räddningstjänsten

Verksamheten som kallas drift fortsätter som tidigare det vill säga myndighetsutövning, råd och information, övningar, insatser, erfarenhetsåterkoppling samt externa tjänster/utbildningar.

Personalförsörjningen kommer att ha sina utmaningar både när det gäller personal på dagtid (föräldraledigheter) och rekryteringar av deltidspersonal. Behov av utbildning finns både för nuvarande och ny personal. Det finns även en viss osäkerhet om MSB:s nya grundutbildning för brandmän kan genomföras under 2018.

Risk- och sårbarhetsanalysarbetet kommer att starta under våren för att vara klar under året för att antas av kommunfullmäktige. Arbetet sker till stora delar under krisberedskapsverksamheten men omfattar även räddningstjänstens verksamhet.

Förebyggande arbete med färre bränder i flerbostadshus avslutas under våren och ett nytt uppdrag kopplat till bättre brandskydd på landsbygden börjar under hösten.

När det gäller den operativa verksamheten så pågår ett tema där fokus finns på brand i byggnad och att bli bättre på att förstå miljökonsekvenserna vid bränder och olyckor. En ny släck- tankbil ska placeras på Annelundstationen.

Bilaga 1, KS § 178/2017-10-23

Ekonomi

DRIFT	Bokslut	Budget	Prognos	Budget
Belopp netto (tkr)	2016	2017	2017	2018
Nämnden	205	208	208	209
Miljöenheten	997	1 401	1 351	1 411
Plan- och byggenheten	859	1 541	1 641	1 552
Räddningstjänsten	11 538	11 683	11 683	11 766
Summa	13 599	14 833	14 883	14 938
Kommunbidrag				
Resultat	-13 599	-14 833	-14 883	-14 938
<i>Intäkter</i>	<i>-5 199</i>	<i>-4 840</i>	<i>-4 840</i>	<i>-4 932</i>
<i>Kostnader</i>	<i>18 798</i>	<i>19 673</i>	<i>19 723</i>	<i>19 870</i>
Nettokostnad	13 599	14 833	14 883	14 938

Fördelningen av 2018 års tilldelade kommunbidrag är baserat på 2017 års fördelning. I kolumnen för 2017 års budget ligger årets lönerövidering med.

Område	Summa (tkr)
Lönerövidering 2017	389
Politiska prioriteringar	
Prisuppräknning	6
Volymförändringar	
Ramväxlingar	
Totalt	395

Lönerövideringen är på 389 tkr och är uppräknad med 2,6 procent. Utöver detta är även nettokostnaden, exklusive personalkostnader samt kapitalkostnader, uppräknad med 6 tkr. Uppräknningen är gjord med beslutat PKV på 1,9 procent.

[Handwritten signature]

Policy

*Herrljunga kommun vill motverka
främlingsfientlighet och förbättra integrationen.*

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Ans KS M datt

bilaga 1, KS § 181/2017-10-23

Inledning

Herrljunga kommun vill motverka främlingsfientlighet och förbättra integrationen. Denna reviderade policy redovisar den politiska viljeinriktningen. Den skall vara vägledande för nämnder och förvaltningar i verksamhetsplanering och utvecklingsarbete.

Syfte

- Att utifrån politikens viljeinriktning föreslå konkreta åtgärder som främjar integrationen för den enskilde genom en bra samverkan mellan berörda aktörer
- Att nå systematisk kvalitetsäkning och uppföljning av integrationsarbetet hos förvaltningarna och kommunala bolag.

Grundsyn

Alla människor har samma värde oavsett etnisk, kulturell eller religiös bakgrund. Invandrare ska ha samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter som andra. Det är samhällets ansvar att på alla sätt medverka till att invandrare integreras i det svenska samhället, men den enskilde individen måste vara delaktig i processen. En av grundförutsättningarna för en framgångsrik integration är att var och en som är frisk och i yrkesför ålder, kan försörja sig själv och sin familj. För att uppnå detta behövs relevanta kunskaper i det svenska språket och kanske en kompletterande utbildning och insikter om hur det svenska samhället fungerar. Det är viktigt att integrationsarbetet utgår från självbestämmande, inflytande och delaktighet på såväl individ-, grupp- som samhällsnivå.

Integration

Med integration¹ menas i denna policy att känna sig delaktig i samhället. Alla människor behöver en plats i samhällsgemenskapen. Integration förutsätter ömsesidig respekt och förståelse mellan människor samt kunskap om varandras kultur, synsätt och samhälle. Integration medför jämlikhet och bättre samförstånd. Ett samhälle med god integration måste ses som en tillgång för idériedom, inspiration och tillväxt där alla medborgare ska ha lika möjligheter till delaktighet i samhällslivet.

Integrationspolitikens inriktning

- Ge förutsättningar för individens egen försörjning och delaktighet i samhället.
- Värna grundläggande demokratiska värden och verka för kvinnors och mäns lika rättigheter och möjligheter.
- Förebygga och motverka diskriminering, främlingsfientlighet och rasism.

¹ Källa: Länsstyrelsen i Gotlands län

bilaga 1, KS § 181/2017-10-23

Integrationspolitikens mål

- Varje nämnd ska för sin verksamhet ta fram 1-2 mål utifrån inriktningsmålet Herrljunga kommun har en tydlig VI-känsla! och det prioriterade målet "Förbättra integrationsarbetet med positiva effekter på samhällsutveckling genom medverkan och delaktighet av anställda och medborgare".
- Lika rättigheter och möjligheter för alla, oavsett etnisk och kulturell bakgrund.
- En samhällsgemenskap med samhällets mångfald som grund.
- En samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt och tolerans och som alla, oavsett bakgrund, ska vara delaktiga och medansvariga för.

Genomförande

Kommunen ska verka som pådrivare och opinionsbildare i arbetet för att skapa ett integrerat samhälle. Personal som arbetar med barn och ungdomar spelar en särskild viktig roll i integrationsarbetet. Resurserna ska fördelas och användas så att de verkar i riktning för ökad integration. Kommunens roll som motor för samhällsutvecklingen innebär ett aktivt samarbete med omvärlden, att vara nyfiken på och öppen för andra lösningar.

